

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petti sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, február 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Veszélyek: Aradmegye veszedelem.
Politikai érdekességek.
A ternaegyesület jubileuma.
A magyar delegáció állása.
Boda merénylete megkerült.
Főherceg és vendégfogadó leány.
Zilahy távozik.
A Weltzer-hagyaték veszedelem.
Katonai lázadás Posenyban.
Az új-aradi Takarékpénztár közgyűlése.
Tárcs: Virrasztás. Irta: Dömötör István.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus család.
Irta: Lagerlöf Zolma.

Aradmegye veszedelem.

Arad, február 3

Arad város rendezett utcáinak lakossága, az aszfalton és fényes üzletsorok között mozgó közönsége hall ugyan elvétve valamit a megyében uralkodó szocialista mozgalmakról, ámde vajmi kevesen tudják, hogy Aradmegyét valósággal aláaknázták a szocializmus veszedelem, még pedig azé a szocializmusé, mely nem elégzik meg a társadalom új alapokra való fektetésének e méleti fejtegetésével, hanem, a mely tettekkel, vérrel készül bebizonyítani, hogy a föld, a vagyon a népé, s hogy az urak és hatóságok csak addig „garázdálkodnak,” amíg le nem sujt rájuk a nép karja.

Egy fővárosi lap leküldte munkatársát Aradmegyébe, ki utjáról a következőkép számol be:

Egy esztendő óta három déli megyében, Arad, Torontó és Temesmegyékben — de szórványosan másutt is — nyugtalan a nép. Elégedetlen mindennel. Egy más társadalmi rend után áhít, amely rokonszomszágokat mutat a kommunizmussal s amely éppen ezért utopisztikusan elérhetlen. Kormányformával, közigazgatással el, veradó-pénzadó sem kell, nagybirtokra sincs szükség, mert a föld közös, édes mindnyájunké. Ez a hit él egyes vidékek népének lelkében, mely hitet a fővárosból jött szocialista-agitátorok hintették el, támaszkodva a föld egyszerű fia lelke naivságára, különösen pedig a törvényen kívüli állapotra, ami valósággal lehetővé tette működésüket, erős, szinte megdöntetlen tápot adva ennek.

— Ugy-e, most nem fizettek adót és sorozás sincs? — kérdezték a bujtogatók. Ez a mi érdemünk, ezt mi tettük értetek. Mi szocialisták!

És aki hitetlen Tamás volt eddig, hívó lett egyszerre. De hogy is ne. Mert mégis csak derék embereknek kell lenni a szocialistáknak, hogy ily nagy és nem is álmodott dolgot, mint az adózás és ujoncozás eltörlése, ők keresztülvihettek, ő érettek, az ő javukra. Így már bizonyos, hogy a nagybirtokok szétesztésének is mielőbb be kell következnie. A nép valósággal belekábult, belekápáradt a fényes jövőbe, ez „új világ” eljövetelének gondolatába. Kivetkőzött józan, higgadt gondolkodásából, mondhatni emberiességéből

s mint az események mutatják, egy szikra kell csupán s egész falvak lakossága támad föl, nem titokban immár, de nyíltan adva kifejezést minden felforgató érzelmeinek. Megkettőzött csendőrség, sok helyen kirendelt katonaság, ügyel a rendre, hogy ellensúlyozza, hogy zabolát vessen a már kitört, vagy kitörni készülő indulatnak. Valóságos hadi állapot ez, amelyet azonban megkövetel az állami tekintély, a közbéke és egyesek személybiztonsága.

A Délvidék népének mozgolódását, elégedetlenségét, veszedelemes megnyilvánulásai folytán már eleve is rendkívüli fontos dolognak tartottuk, mely provokálja a vele való foglalkozást s még inkább annak tartjuk most, amidőn módunkban van legközvetlenebbül, a helyszínén szerzett megfigyeléseinkről, tapasztalatainkról e téren beszámolni. Vizsgálódásaink színhelye Aradmegye általánosságban; különösen pedig Békésszel határos északi része, amely eddig a legtipikusabb jelenségeket mutatta. Talpas, ahol alig három hete volt zendülés; Seprés, ahol a múlt esztendőben hét lázadó lett a csendőrgolyók áldozata; Csermő, Somoskés, Barakony, Vadász és Apáti, amely községek mindegyikének lakossága nem is annyira szocialisztikus, mint inkább anarchista elveket vall.

Vizsgálódásunk eredményeképpen megállapítottuk:

1. hogy a szocializmus magvát budapesti szocialisták, Mezőfi emberei plántál-

Virrasztás.

Irta: Dömötör István.

A nagy sárga házban eltűnt a csönd. Egy jel se volt, a mi mutatná, hogy ez a ház az élet háza, a munkás, fáradságos életé. A kik itt laknak: dolgozók, kerges kezű, ráncos homlokú munkás népség, hamar leérőfölk a lámpást. Hja! a petroleum drága, spórolni kell. Még aztán holnap már korán reggel neki indulni az utcának.

A gyár...

Alulról úgy látszott, mintha a tetőre sötétbe játszó, kék kárpit borulna, apró aranysegekkel telehullajtva. Egy darab kék ég kándikált ide le, a szűk udvarra, melyet mintha fojtogatnának a fölfelé nyújtózó sárga falak.

A hold is sötét. Halvány sugarai végig csókolták az udvar felét. S ebben a kihűlt fényben a nagy sárga ház olyan sápadt volt, mint azok a vértelen, fakóarcu emberek, kik most itt aludnak és talán álmodtak... Mit?... Olyik hosszú lélegzéssel aludt, nyugodtan. Olyik meg fölébred, megtörli izzadt homlokát s a sötét szobában köhögés hallatszik, bántó, elfojtott köhögés...

A házmaster nyitott ablakán kihallik az ébresztő óra, amint üt egy, kettő, három... tizenkettő. Arnyak ideje van itt. Lassankint fekete fátyol húzódik a kék kárpitra s már nem villognak ki az aranysegek. Rőtét lesz az ég. A holdsugarak félénken menekülnek az egyre terjeszkedő árnyék elől. Felhők jönnek. Kövér go-

molygó nyári felhők. Összegyűlnek a háztető fölött, ijeszti és haragosak. És mintha minden pillanatban alázuhannának. Egy csepp kezd meg a sort és hangos koppanással jelzi, hogy leért az udvar kövére. Kopp, kopp... jön a többi, egymást kergatve, rohanva sok sok... zuhog.

Főnt a harmadik emeleten ajtó nyílik. Valaki kijön. Esik — mondja és visszamegy. Itt ébren vannak. A szobában kis lámpa pislog. S ebben a gyenge, alig pislogó fényben két ember virraszt. A sarokban egy nő ül, hosszú lebontott haját szeme elé huzva, hogy ne lásson semmit. Az asztalra pedig szakállas férfi könyököl és meredt szemekkel nézi a falat, hol ijesztő árnyékok táncolnak. És mintha feléje intgetnének, hívják, fenyegetik... Még valaki van itt: az ágyban fekszik, mozdulatlanul, fehér lepellet letakarva. Az asszony lassan, lábujjhegyen oda megy és kissé föl emeli a leplet. Aztán a szakállas ember felé fordulva mondja halkán:

— Holnap... viszik.
— Viszik.

Aztán megint elhallgattak, hogy gondolkodjanak. Szomorú, vigasztalan gondolatok ütöttek itt tanyát. Valami nagy bánata lehet a két virrasztónak. Nem könnyeznek, mert erősnek akarnak látszani egymás előtt.

De érzik, hogy valami nyomás van a szívük körül, a torkuk száraz és szeretnének kiáltani hangosan, hogy meghallja mindenki és kiérezze belőle a fájdalmat, a nagy fájdalmat,

mely most itt könyököl mellettük láthatatlanul...

A szekrény tetején egy hegedű van. Az ő hegedűje: a halotté. Vajon most kinek a kezébe kerül az a régi, elkopott hegedű? Ki fog rajta kicsalni melódiákat, olyan panaszosat és borusat, minőt a halott is játszott tegnap, mikor mikor élt és egy kis korcsnába huzta az éjjeli vigadóknak... Mintha érezte volna, hogy utoljára játszik: olyan mélységes érzéssel huzta a vonót, hogy a szakállas férfi, a kisbögös nagyon furcsának találta a dolgot és elbámolt... Mikor a szürkület idején hazafelé mentek, a hegedűs panaszkodott, hogy rosszul van. És mikor fölért a harmadik emeletre, éppen hogy levette a kabátját s aztán végig esett a padlón... Mire a meleg nap sugarai betévedtek a szobába, a hosszuhaju, szőke hegedűs már mozdulatlanul feküdt, hidegen... Befektették az ágyba, letakarták fehér lepellet s csak az arcát hagyták ki. Az arcát, mely olyan volt, mintha aludna. Jöttek a szomszédok és sajnálkoztak és sópáncodtak, hogy Istenem, milyen hamar vége lehet egy embernek.

— Most már vége a nyomorúságnak is — mondta a szakállas ember és azontúl nem hallották a hangját egész nap. És nem jött ki a szobából estig. Fájt valami a bensejében, valami, a mit nem tudott megnevezni, szavakkal kifejezni. Hiányt érzett. Hiányt, a mit az elköltözött hagyott itt maga után a lelkében. Ki pótolja most ezt? Sokat csalódott az emberekben, sokat másnak talált, mint a miének hitt s így

ták el: üzleti alapon. Elmondhatni, hogy ők nagy kereskedelmeket folytattak a szocialista elvek cégeire alatt; mert amilyen jogcímet csak lehetett találni — ez pedig volt bőven — megszarolták a népet;

2. hogy Aradmegyében majdnem kizárólag az oláhlakta vidékeken terjedt el e baj, melynek oka részint a birtokviszonyokban, részint a faji-jellegben keresendő. Tulnyomó a földnélküli család s a törpebirtok közöttük; az alacsony intelligenciájú oláh nép pedig, már természeténél fogva is könnyen fanatizálható. Hozzájárul ehhez még az adózás rendkívül súlyos terhe, a népoktatás elhanyagoltsága, a közutak kriminális rossz volta, járhatlansága, a burkolt uzsora stb., amelyek már magukban véve is elegendők bizonyos foku elégedetlenség megérlelésére;

3. hogy fenyegető veszedelemmel állunk szemben, amelynek szanálásáról minél gyorsabban gondoskodni kell.

Hogy teljes és tiszta képünk legyen az aradmegyei szocialis-anarkiáról, sokoldalúlag kell megvilágítanunk. Egész részletességgel teszünk eleget mégis e feladatoknak s mindenekelőtt a szocialista-apostolokkal és működésükkel foglalkozunk.

A szocialista apostolok.

A szocialista apostoloknak Mezői Vilmos a fejük. Az ő nevétől visszhangzik Aradmegye minden oláh községe. O azonban csak mint fogalom él a nép lelkében, mint a legfőbb szocialista. A helyszínen nem járt személyesen, legalább Aradmegyében nem. Hanem egy Zsaluzsinszky Ignác nevű elvtársa, aki különben szerkesztője egy piros betűkkel nyomtatott s Budapesten megjelenő, oláh nyelvű szocialista hetilapnak, a „Voluntia Poporului”-nak. Ez a Zsaluzsinszky tavaly márciusban és áprilisban járt sorra Aradmegye községeit. Hogy ő betette a lábát, nyomban formát cserélt az szelött csöndes s ha szegényen is, de megelégedetten élő nép.

Zsaluzsinszky eljövetelehez azonban a talaj már előre el volt készítve: titokban. 1903. januárjában és februárjában Nagyszombatáról — mely a biharmegyei földosztó szocialisták egyik főfészke — és Budapestről jött obskurus alakok járták be Aradmegye oláh községeit, akik alatiomban érintkezésbe léptek a falvak véresszáj elemeivel, amilyenek mindenütt akadnak. Ettől az időtől kezdve itt is, ott is lehetett már

hallani földosztásról, a hatóságok elkergetéséről stb. Azelőtt híre-hamva sem volt ennek. Nagy csondos, óva'osan ment ez az előkészítő munka, de eredményesen. Ugy hogy amikor Zsaluzsinszky ur már nyíltan föllépett s a hatóságilag engedélyezett népgyűléseken mint szónok szerepelt, ezek és ezek halgatták szavát.

Mezőfiék a törvényes formák megtartásával folytatták népgyűlési tüzelmeiket. Budapestről kérelmezték az egyes községekbe, előre kitűzött napokra. A gyűlekezési jog szabad lévén, a főbírák mindenütt engedélyezték is, de természetesen ellenőrzéssel. A központból már levele értesítették a községek főkolompozait a gyűlés napjáról, akik persze egy-kettőre beharangozták az egész falut, hogy jön a megváltó, aki felszabadítja a népet a járom alól.

Mint említettük, a múlt év márciusában és áprilisában folytak le ezek a népgyűlések Zsaluzsinszky föllállott a szónoki emelvényre s elmondotta népboldogító beszédét, amelyben igen óvatosan lavírozott a körül, hogy föld kell a népnek, hogy az adó nagy, hogy állami és közigazgatási tisztviselőkre nincs szükség. Erről beszélt, de természetesen oly formába öntve, hogy az ellenőrző közigazgatási tisztviselő bele nem avatkozhatott. Befejezte azonban szavait a következőkkel: „Ti nép, olyanok vagytok, mint a szorgalmas kisméh. A méhek között is herék élnek. Mit tesz azonban a kis méh? — végre is megöli a heréket.” Ez a passzus volt minden szónoklat vége. Ez pedig határozott izgatás, lázítás, s szinte csodálatos, hogy a jelenlevő hatósági közeg nem csipette nyakon a tisztelt szónok urat.

A népgyűlés lefolyta után a szónok ur valamiképpen tudtára adta a népnek, hogy neki tulajdonképpen *utiköltségre is van szüksége*, mert a vasut, sajnos, nem viszi őt potyán. Nossza gyűjteni! Tehetségéhez képest ki egy koronával, ki két három hatossal járult hozzá az utiköltséghez, ami legalább is *négy-öt száz koronára rugott minden egyes helyen*. Miután a szónok elsüllyesztette ezt a tekintélyes summát, következett a szocialista párt megalakítása, szervezése. Aki tagja akar lenni, potom egy koronát fizet, azután hetenkint 2 fillért köteles a központi pénztárnak szolgáltatni. Ezen a réven is összeverődött hamarosan pár száz korona. Majd megalakították a helyi párt vezetőségét. Ez mindenütt áll: az elnökből, a jegyzőből és pénztárosból; továbbá nyolctizenkét tagból álló választmányból. A helyi párnak, a központi szervezettől teljesen független pénztára van, amelybe a heti befizetés két, három, négy és öt fillér között változik.

Amint látható, elég drága mulatsága a szocializmus a népnek. Ez azonban még nem

minden. A vörös betűs „Voluntia Poporului” oláh heti lap a múlt év tavaszán indult meg s annak szerkesztője éppen a szónokló Zsaluzsinszky. Csak világos, hogy nem mulasztotta el az előfizetők toborzását! Két korona egy évre csak. Ha a párnáját kellett is eladnia, megszerezte ezt a pénzt a szegény oláh, hogy ezzel is áldozzon a szent ügynek. Azután vásárra került Mezőfi ur arcképe is, csekély tiz-husz krajcárért. Ezen is fordult meg egy kis haszon. Ime, így munkálkodnak Mezőfiék. Aradmegye kétszázhatvanhat községe közül mintegy kilencvenben jártak s nem tulozok, amikor azt állítom, hogy *legalább hatvannyolcezer koronát vettek ki a nép szájából*, még szegényebbé és nyomorultabbá téve a már amúgy is szegény népet.

A nép hitéről.

Beszámolva a szocialista-agitátorokról, működésükről és való céljukról, vessünk pillantást a szocializmus által elbolondított aradmegyei oláh nép lelki világára. Hogy miképen gondolkodik „az új világ”-ról s a mostani uralkodó társadalmi rendről.

Az oláh, mint közismert dolog, felette bizalmatlan minden nadragos ember iránt. Csöndes, alattomos természetű; de féktelen elvakult, ha kitör szenvedélye. Nehéz megközelíteni, hogy ha szívét kitárja; de akár kenyérre kenheted, ha valamiképen hozzáférhetél. Feladatunk egyik legnehezebb részét pedig éppen az képezte, hogy közvetlen impr-sziókat szerezzek a nép gondolkodásáról.

A legnehezebbnek mondom, mert az első néhány községben ahogy megfordultam s beszédbe elegyedtem a néppel, az ridegen elfordult tőlem. Végre is egy kis furfanggal elértem célomat.

Sepérsőrl, a múlt év májusában történt véres zendülés színhelyéről mentem kocsi Apátiba. Rövidebb időzés után itt új fuvarost keresttem, aki majd Talpasra elvisz. A község jegyzője szívasságéből kaptam is egy fiatal, huszonkét-huszonhárom éves suhancot, aki főszerepet játszik az apáti szocialista mozgalmasban s ömerős szomszéd községekbeli viszonyokkal is. Déután két óra felé járt az idő, a mikor elindultam fiatal lényemmel. Amíg a faluban bent jártunk, szólanul hajtotta lovait, hátra sem nézett. Alighogy azonban elhagytuk az utolsó házat, megszólalt emberem:

— Mi dolga volt a községhezán?

Kissé fogós kérdés volt biz ez, mert ott is a szocializmus pusztításairól tudakozódtam. De miután elrendő céltól eszkezőül szemeltem ki, így válaszoltam:

— Azt jöttem megtudni a jegyzőtől, hogy mennyi földje van a népnek és hogy sok-e az adója?

reményeitől és hívesétől megfosztva magára maradtam a nagy emberekadalomban, szüksége volt valakire, a ki helyreállítsa lelke megzavart egyensúlyát... Az élet, a sors, vagy tán valami felső dirigálás hozta utjába ezt az embert s ime, ő lassankint lecsillapult, megnyugodott és csendes lett, mert talált valakit, a kivel megértették egymást a kire ráparazolták a szeretetét... Gyógyult. Évek multak és ő így élt egy férfi és egy asszony között. A férfit úgy szerette, mintha bátyja lett volna. És az asszonyt... Istenem, az asszonyért mindent megtett volna, csak hogy ne kelljen neki varrni, varrni még éjjel is... De nem mert gondolni semmire, bűnös gondolatra. Akárhányszor rajta kapta önmagát, hogy minden gondolata az asszony és ilyenkor elpirult, mint egy szerelmes diák. Ám azért sohasem közeledett feléje, hogy megvalljon valamit is. Olykor elfogta a meleg indulat, legyőzte akarátát és türelmetlenül válvá, már-már belekezdett a dologba. Az asszony tán sejtett is valamit, de mielőtt tényleg megbizonyosdott volna — ő ijedten visszavonult és begombolkozott. És eltűnt mindent. Nehezen ment, rosszul esett, fájt — de sikerült.

Es most, a gyász első perceiben, hirtelen eszébe jutott, hogy ime az asszony szabad. Az asszony özvegy és ha majd az idő fölcsizta a könnyeket, tompítja a fájdalomat csendes beletördést, rezignációs emléket hagy maga után — talán még az övé is lehet. — Az övé teljesen...

Elűzte ezt a gondolatot, mert szédítőnek

találta és bűnösnek önmagát. Bűnösnek azért, mert még el sem földelte azt az embert, a kit egyedül szeretett és máris megkivánta az aszszonyt. Elfőtte az arcát, hogy ne lássa a sötét árnyékát, melyek mintha kinyulnának a falból és megfenyegetnék... Forróvált homloka, ereit kidagasztotta a lüktető vér. Kiment, hogy igyek. Mire visszajött, az asztalnál már ott ült az asszony. Szembé kerültek, majdaem, hogy összeért a lehetetlenség. Ő kezdte, az asszony:

— Mire most mi lesz?

— Holnap temetünk... holnap...

A szakállas férfi hallgatott. Megint az asszony szólt:

— En majd csak megleszek. Varrok, a meddig bírom... De maga? Mi lesz magával?... Lásza, én el voltam erre készülve, midőn elhatároztam, akaratosan és büszkén, hogy odaadom magamat ennek az embernek és elindulok vele a világba. Immár tíz éve, hogy az apám egy indulatos és heves estén rám emelte a kezét — először életében — és azt mondta, hogy megűt... Miért? Mert dacos voltam és komok, mert fiatal voltam és szerettem ezt az embert ész nélkül. Tán nem az embert szerettem benne, hanem a művészt. Ez tartott fogva: a képzeldő és könnyen lelkesülő lányok hiúsága, kiknek céljuk, hogy valami nagy és neves ember felesége legyenek. Nagyon szerettem a zenét, a mikor Géza játszott, okos szemeivel, átszellemült arcával, szőke hajával — olyan szép volt... És mindenki tapsolt, bókolt neki és egy zeneíró ur megjósolta, hogy nagy művész lesz belőle... Akkor nekem nem volt más

vágyam, mint hogy az ő felesége legyek... Es az lettem. Ott hagytam mindent, elszöktem hazulról, föláldoztam magamat és lássa: most bűnhődöm... Már négy éve, hogy itt lakunk ebben a kis lyukban. A mi kis pénzem volt hazulról, hamar elment. Géza eleinte szépen keresett. De nagy vágyai, nagy igényei voltak, belemerült a kártyába és egyre nőttek az adósságai. A studiumait is abbahagyta. Volt olyan nap, hogy kezébe se vette a hegedűt. Komponálni akart mindenáron. Van is két megkezdett operája, de nem jutott velük semmire. Szemlétozást hanyatolt a kedve s egy napon nekem is panaszkodott, hogy visszaesik művészetében. Így lett Gézából egy önmagát élő talentum. Nem a tehetség hiányzott, de az önmagá erejében való erős bizakodás, a jókedv és kellő komolyság a küzdelemben. Mikor látta, hogy veszt, egyre veszt, az adósságai nőnek, elvesztette az egyensúlyt, abbahagyott mindent és zuhant... Eleinte egy színházhoz ment, de innét is elkerült s így jutottunk mind lejjebb... Hisz maga tudja: az utóbbi időben én is varrtam, hogy megélhessünk. Nem hagytam el őt és sokkal ösőbb voltam, hogy visszamenjek valahová, apámhoz vagy rokonaimhoz. Tizennyolc éves fejjel azt álmodtam, hogy egy nagy művész felesége leszek. Es lettem egy szegény muzsikusné, kinek a férje éjjel játszik valami mulatóhelyen... Nem gondolja, hogy súlyos és keserves valóság ez? Minek nevezük: fátumnak vagy bűnhődésnek?

A szakállas férfi csak bólintgatott hozzá, szomoruan. Erezte, hogy meg van hatva és

Kocsisom hátrafordult s bizalmatlanul méregetett végig. Kint az arcából annak gondolata, hogy nem hiszi beszédemet. En azonban újból megerősítettem az általam mondottakat.

— Hát azután mire jó az?

— Mert segíteni akarunk a népen...

Ez szíven találta emberemet. Segíteni a népen? Hisz akkor az én utasom szociálista, — gondolta magában. Néhány pillanatig nem is szólt; majd mohón kérdezte:

— Mit csinálnak a szociálisták Pesten?

— Dolgoznak a nép javára... Én is az ő emberük vagyok.

Majd hogy meg nem ölt és csókolt örömeiben. Hogy hát ő egy szociálistát, egy budapesti főszociálistát visz a kocsiján. Egyszerre közlékeny lett s mint a vízfolyás beszélt a földosztásról és egyebekről. Közben történt, hogy egy kocsi jött velünk szemben, rajta négy apáti oláhhall. Falusi szokás szerint megállott mindkét kocsi, rövid beszélgetésre. Megértettem, hogy az apátiak kérdezik legényemet:

— Kit viszel?

— Főszociálistát, Budapestről.

— Fizet-e?

— Ut koronát.

Az apáti emberek bizonyos csudálkozással néztek végig rajtam, hogy hát, ni, van olyan szociálista is, aki fizet és nem kér pénzt a néptől! Ez kissé különösen hangzott fülüknek, mert ismételtén megkérdezték, hogy csak ugyan fizetek-e?

Amikor Talpasra értünk, alkonyodott már az idő s hat óra lehetett, amikor az információk megszerzése után elhagytuk a község házát. Abban való számításomban, hogy fuvarosom teli harangozza egész Talpast híremmel, nem is csalódtam. Mert alighogy kitétem lábomat a község házából, hozzám lép egy paraszt s felszólít, hogy majd elvezet a szociálista népkörbe. Készséggel követtem.

Erről a talpasi népkörrel külön is meg kell emlékeznünk, mert kiindulási pontja volt a községben január 9-én lejátszódott zendülésnek. Tavaly nyáron történt még, hogy vagy száz talpasi szociálista gazda azzal állított be a jegyzőhöz, hogy engedje át a község háza egyik szobáját nekik gyülekezési helyül. Két szoba elég a jegyzőnek meg az írónak; egy hát felesleges. A jegyző elutasította az embereket. Erre kapták magukat s egy külön kis házat béreltek e célra. Itten gyülekeztek aztán délutánokig.

A jegyző azonban ellenőriztette összejövetelüket. Ez persze egyáltalán nem volt inyükre s ekkor Mezőfiék utasítására furfanggal éltek, hogy a szemmel tartást meghiusíthassák. Népkör létesítését határozták el. Az alapszabály

Mezőfiék irodájából került ki s azt jóvá is hagyta a belügyminiszter. Volt tehát immár helyük, ahol zavartalanul összejöhettek. És ez a Népkör volt kiindulási pontja a minapi zendülésnek is. Itt határozták el eskü alatt a tagok, hogy megrohanják a község házát s kiteszik a jegyzőjüket, aki künnben vérükből való vér, talpasi születésű oláh ember s immár huszonnyolc éve pennája a községnek.

Ebbe a „Népkör“-be vezetett el szíves kalauzom. A kör helyisége mindössze egy alacsony, két ablaku kis szobából áll. Közepén fehér deszka asztallal és padokkal. Legalább hatvanan szorongtak itt ember-ember hátán, a fojtó levegőju kis szobában. Ami először is szemembe tűnt, az egy a falra kifüggesztett piros zászló volt. Mint értesültem, ezzel a vörös zászlóval ezelőtt körmeneteket tartottak a faluban. Ez volt a rendeltetése. A körmeneteket azonban natóságilag betiltottak s most a Népkör falának egyetlen díszé s szimbóluma eszméiknek.

Lázár Pál, a talpasi szociálisták elnöke fogadott, néhány szóval üdvözölve s megköszönve azt a megtisztelést, amelyben őket részesítettem. Ez a Lázár közép magas termetű, szelíd arcú, szőke fiatal ember, mindössze huszonhat éves. Az apja még él — tizenöt holdas gazda — s nála lakik, három kiskorú leánytestvérével együtt. Lázár még alig egy esztendeje igen csendes ember volt, csak amióta a szocializmus beplántálódott a községbe, formálódott át igazán veszedelmes alakká. Én mindenekelőtt Mezőfőre s Zsaluzsinszkyra tereltem a beszéd fonalát s amikor azután a beszéd során észrevettem, hogy teljes biztonságban vagyok s szentül hiszik azt, hogy a központi szocialista párt kiküldött embere vagyok, ez volt az első kérdésem:

— Van e már elég pénz a pénztárban?

— Vagy ötszáz korona — felelték. — De ha a szükség úgy hozza magával, háromszor annyi is.

— Szóval, akkor itt minden rendben van — feleltem.

— Háj — szólt Lázár — ezen a pénzen már sok puskaport és golyót lehet venni... Ha majd eljön a szabadulás órája!

És ezt az időt már nagyon is a közelben hiszik. A községben január 9-én történt lázadás ügyében ugyanis mindmáig törvényszéki vizsgálat nem tartatott. Csupán a járási szolgabíró hallgatta ki a főkolompókat.

A múlt év májusában, a közeli Seprős községben lefolyt zendülés harminc vádlottja még ma is szabadlábon van: az aradi törvényszék mindmáig nem tartott főtárgyalást ez ügyben, jóllehet a vizsgálat régen be van fejezve. Azután, mintegy két héttel ezelőtt három talpasi ember éjnek idején agyonvert egy

közönségesen tiszteltnék vagy barátságának neveznek... Én...

Itt elhallgatott. Az asszony éles, átható tekintettel nézett rá. És ő nem bírta ki. Félrenézett. Erősen föl volt indulva. A szobában olyan csend volt, mintha kriptá lenne. Szinte hallat szott a szakállas férfi gyors lélegzése.

— Egyébként bocsásson meg... És ne gondoljon semmi mást rólam... Én nem vagyok rossz. Azt tehet, a mit akar. De féltem, nagyon féltem magat... És ha megtenné, ha együtt maradnánk... Gondolja, hogy szerződést köt semmi másra, csak arra, hogy ne menj idegenek közé... Ugy-e megteszi?... Én meg abbahagyom az éjjeli cigánykodást és valami kishivatalféle után nézek... Így aztán majd dolgozunk ketten...

Az asszony hátranézett, hol a halott feküdt. Aztán engedte, hogy a szakállas férfi megfogja kezét: a hangjából valami beletörődés, meg hidegség jött ki, a mint mondta:

— Dolgozunk... ketten...

A piszkos lámpa alig pislogott. Nem is volt rá szükség! dakünn már Obucsuzott az éjszaka. Az udvar meg vizes volt, de fönt egyre nyílt a kárpit és lassankint előbújt a kék ég...

A nagy fekete árnyékok elhűnédeztek és szürke, fátolszerű fény ömlött az udvarra. Valahol messze már fölbukott a nap, itt még csak a hajnal törülgette a szemét. A virrasztók nyitott ablakán a friss levegő áradt be...

gazdát. A három gyilkos, tagja a szocialista pártnak. Mindmáig szabadlábon vannak. Pedig tudják a nevüket, a csendőrség és a vizsgálóbíró ki is hallgatta őket, nem is tagadták a dolgot. A talpasi és a seprősi eset, továbbá ez a gyilkosság a főmotívuma annak, hogy a népből mind erősebben gyökeret verhetett az a tudat, hogy nekik, szociálistáknak mináén szabad.

Lázár említette is:

— Állami adót már nem fizetünk és sorozás nincs. Amint a katonaság elmegy — a zendülés óta egy század gyalogság van kivéve Aradról a községbe — agyonütjük a jegyzőt. Kár, hogy akkor nem öltük meg. Legalább községi adót sem kell majd fizetni. Bántódásunk úgy sincs. A törvény nem mer velünk újat huzni.

A földbirtokosokról megdöbbenően sötét arccal beszélt.

— Mind elpusztítjuk és föllozgatjuk egymás között a földeket. Ők a mi megrontóink.

És a többiek, akik együtt voltak a kis szobában, mind heyeslőleg bólintgattak. Bizony megborsódzott egy kissé a hátam! Csupa elszánt arc, villogó szem. A legvégsőre képes emberek ezek, akik egy intő szóra a vérben is gázolnak. Talpason különben is erős eskü köti egymáshoz a szocialista párt tagjait. Ez pedig, mondhatni, a község egész lakosságát feleli. Megesküdtek nemcsak a jegyző és írónak, de a földbirtokosok kipusztítására is.

Érdekes a felfogás különben nemcsak Talpason, de az általam bejárt községek mindegyikében a községi közigazgatásról. Ezt ők a saját kebelükben hiszik elintézhetni. A párt elnöke, akit különben bírói titlussal tisztelnek meg, ha győzedelmeskednek a mai rend felett, lesz a község bírája, feje.

A jegyző végzi a jegyzői, a pénztárho pedig a pénztárnoki teendőket.

Politikai apróságok.

(Amikor Ugron obstruáljk. — Epizód a Pichler kerületéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

Ugron Gábor is csak ma tudta meg, hogy milyen az obstrukció igazi íze. Ma reggel, hogy utra készen állt a pályaudvar peronján, telve delegációs készséggel, hirtelen körülfogták a kormánypárti delegátusok s mivel itt csakugyan érvényt lehetett szerezni a többségi elmeletnek, alaposan kikezdték Ugront:

— No — mondták — hát most obstruálj.

Ugron próbálta. Azt bizonyítgatta, hogy a néppárt nem fog leszerelni. Hogy csak az elképzelt mézet nyalogatják, akik azt hiszik, hogy a delegációk után békesség lesz a parlamentben.

A többség aztán nem hagyta tovább szólnokolni a rabonbánt. Egyszer csak kivált Werner Gyula a nagy többségből s szörnyű komolyan kezdett magyarázni Ugronnak.

— Nem úgy van — szólt közbe olykor Ugron haragosan. — Majd megmagyarázom...

— Bocsásson meg kérlek, felelt Werner. Enged meg előbb, hogy befejezzem.

— Kérlek...

Werner hát folytatta, míg Ugron egyszer csak megint közbeszólt:

— Engedj meg...

— Nem — mondja Werner, várj csak, amíg megmagyarázom.

És magyarázott. Soká magyarázott, két óránál is tovább.

A többiek csak nézték, hogyan csepüli a Werner Ugron Gábort az érveivel, s aki különben felesleges szót nem mond, most milyen bőbeszédű.

— Mi az, te Gyula, hogy így... Hogy nem engeded szóhoz jutni Ugront?

— Hogy mi? — kérdi Werner. — Dejszen fogadom, hogy Bécsig egy szót sem szólhat. Hadd lássa ő is, milyen az, ha agyonbeszéli az embert...

nehezére esnék most vigasztaló szavakat mondani. Mert neki is ezek kellenének: vigasztaló szavak. A ki mégértette bus arcát, a kinek elmondott mindent, mikor hazajöttek az éjjeli muzsikálás után ketten — az már nem érez semmit...

Odahajolt az asszonyhoz és suttogta a szavakat:

— Tehát... elmegy és varrni fog... Nekivág az életnek egyedül. Egészen egyedül... Tudja maga, hogy mi ez? Én már megpróbáltam. Voltak perceim, mikor kétségbeestem, mert pusztában éreztem magam... Ha nem jövök a nyakukra, nem tudom, mi lesz? Ugyis voltam már, hogy meggyűlöltem mindenkit. Ez a sorom. Fátum ez és nem bűnhődés... Miért bűnhődnek... Hisz' nem vékeztem ennyira, hogy csak kóboroljak, bolyongjak helyről-helyre, mint egy kiveri kutyá... Orvos akartam lenni s íme lettem éjszakai muzsikás, a kivel mindenki egyformán bánhat... Miért? Egyszerű dolog ez majd elmondom máskor. A félbemaradt ember története. Sokszor előfordul. De most mellékes, a fő az, hogy maga el akar menni! Hová?... Kihez? Hisz' még fiatal s máris le akarja zárni életét? Szeretnék mondani valamit, de nem merem.

Az asszony fejével intett.

— Nos hát... ha megőrne... ha megtartana... ha mi együtt maradnánk továbbra is... Talán könnyebb volna minden... Eddig eltűkoltam, de most kimondom: én magával szemben mindig többet éreztem, mint a mit

Szegény Pichler Győzöt eltemettük ugyan, de a jó szokásai csak kiűntek a sírjából. Nagy, mélységes demokrácia lakott a lelkében s az úgy itt maradt utána, hogy már bele is botlott valaki.

A valaki az a tolnamegyei nagyur, aki az ő mandátumáért verekszik most majd Kölesden, de kormánypárti lobogó alatt. Az előkelő tolnai ember úgy gondolta, hogy ha majd ő befogat a négyesbe, fölülteti a bakra a kocsisát, aki kiereszti az ostort és megtáncoltatja a négy lovat, akkor Kölesden egyszerre hanyatt esnek az emberek a nagy csodálkozástól s bámultukban adják le rá a voksot. Elindult hát a jelölt nagy parádéval Kölesdre. Amint odaért a falu szájához, csak odasompolyog egy öreg ember, aki Pichler Győzőnek volt a fő-kortese. (Azóta benne is kimult a függetlenségi temperamentum):

— Hej no — mondja — nagyságos uram, nem lesz ez így jól.

— Mi az, ami nem lesz jól — kérdi a jelölt.

— Mi? Hát a négy lovas.

— Mi baja vele kigyelmednek?

— Nekem nincs bajom — uram. Hanem tetszik tudni, a Pichler Győző nagyságos ur, gyalog járt, a világért sem ült volna ilyen cifra kocsira, hacsak nem a postás kocsijára, mert azt mondta, hogy ő népképviselő. Mivel pedig a nép sem jár a hintón, hát ő sem ül föl rá. Hát csak tessék leszállani erről a fogatról s úgy járni, ahogy a Pichler, mert különben rosszul jár.

Szegény Pichler Győző. Soha sem hitte volna, hogy még a járását is utánoznia kell az utódjának.

A tornaegyesület jubileuma.

(Diszközyülés a városházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

Az Aradi Tornaegyesület, Aradnak ez a régi, nagytekintélyű, és országsszerte vezető szerepet vívó sport-egyesülete, tegnap ünnepelte meg fenállásának huszonötödik esztendejét. A diszközyülés, a melyet ez alkalomra tartottak, csak első része volt a jubileumi ünnepségeknek: másik része, az impozánsabb az országos tornaünnep lesz, a melyet pünkösdkor tartanak meg.

A diszközyülést a városháza nagytermében tartották meg, s azt Urbán Iván elnök helyett a kinek váratlanul a fővárosba kellett utaznia, Steinitzer Pál dr. alelnök vezette. A főasztalnál az egyesület első elnökei: Péterffy Antal és Robitzek Agoston foglaltak helyett.

Steinitzer Pál dr. délelőtt 11 órakor a diszközyülést megnyitotta s elsőben is Urbán Iván elnöknek a következő táviratát olvasta föl, a melyet az hozzá intézet:

Tegnap estig mindig reménykedtem, hogy haza jöhetek és ott lehetek önökkel, tisztelt tagtársaim, egyetünk jubiléus közgyűlésén. Sajnos, a sors másképp rendelkezett, mert fontos és hivatalos ügyek je'nlétemet feltétlenül megkövetelik és késztettek az itt maradásra. De azért képzeletben szívvel-lellekkel ott vagyok önök között és osztozom örömeikben és ünnepelésükben a távolból. Kérem indokolt távollétemet kimenteni és engem elnöki tisztemben helyettesíteni szíveskedjék. Szívesen üdvözlöm a kártársakat a mai ünnepélyünk alkalmából

Urbán Iván.

Azután Steinitzer dr. lendületes megnyitó beszédében visszapillantást vetett az egyesület megalakulásának történetére. 1878. végén Nagy Sándor lyceumi tornatanár a helybeli lapokban mozgalmat indított egy Aradon alakítandó tornaegylet érdekében. Ezen cikk megjelenése után aláírási ívet bocsájtott ki, melyet a lelkes

aradi fiatalság s azok között több tekintélyes idősebb polgár is aláírt. Az első gyakorlati óra 1879. február 8-án volt. Meleg szavakkal emlékezett meg az egyesület első elnökéről: Péterffy Antálról, aki a szervezés nagy munkáját vitte keresztül és az első tisztikar és választmányról, mely így volt összeállítva: elnök: Péterffy Antal, alelnök: Boros Vida, titkár: Pényes Kálmán dr., majd Nagy Sándor, ügyész: Heeger Ernő, pénz- és szertárnok: Sarot Domokos, orvos: dr. Parecz Gyula, művezető: Nagy Sándor, segédtanár: László Lajos. Választmány: Babó Lajos, Hoffbauer Sándor, Kürthy Sándor, Nesnera Aladár, Pless Mór, Reicher Károly dr., Reichenhaller Kálmán, Szaller Emil, Szél Ernő, dr. Vulka György. Péterffy Antal után az elnöki székben dr. Robitzek Ágoston következik, kinek husz éves elnökségéhez a tornaegyesület felvirágzása fűződik. Majd Urbán Iván jelenlegi elnök érdemeiről szólott szép szavakban, s végül Nagy Sándornak, az egyesület faradhatatlan művezető-titkárnak való érdemelt méltatja. A beszédet lelkes éljenzéssel fogadták. Nagy Sándor titkár felolvasta a nagyszámban érkezett üdvözlő táviratokat és leveleket. A többek között dr. Márki Sándor kolozsvári egyetemi tanár, dr. Jánosy Béla budapesti főgimnáziumi tanár, Klammer Rezső az osztrák-magyar bank budapesti főintézetének főtitkárja és J. Fleisakker Gyula a nagyvárad takarékpénztár vezérigazgatója, köszöntötték a jubiléus egyesületet.

A jelentések következtek ezután, a melyek adatait örvendetesen vették tudomásul.

Steinitzer Pál dr. alelnök jelentést tett az országos tornaünnep tárgyában eddig tett intézkedésekről, melyeket a közgyűlés jóváhagyólag vett tudomásul.

Az evezős alosztály szervezését is jóváhagyólag tudomásul vette a közgyűlés s miután már eddig 40 új tag jelentkezett s valószínű, hogy még több jelentkező is lesz, az evezős alosztály megalakulása biztosítottak vehető. Auszterweil Gézának a felajánlott csónakért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés.

Az önálló tornacsarnok és nyári torna és játszótér telkének érdemkeretében való intézkedések megtételére a közgyűlés megbízta az új választmányt.

Kovács Vince indítványára a közgyűlés táviratilag üdvözlötte Urbán Iván elnököt a huszonöt éves jubileum alkalmával tartott diszközyülésből.

A napirendet ezzel kimerítették, s végezetül a tisztújítást tartották meg. A szavazást mint korelnök Robitzek Ágoston vezette; a szavazatszedők voltak: Bedő Árpád dr. és Darányi János.

A tisztújítás eredménye a következő volt: Elnök: Urbán Iván, alelnök dr. Steinitzer Pál, titkár-művezető Nagy Sándor, orvos dr. Schuster Henrik, pénztárnok Kömüves József, ellenőr Lamsér János, ügyész dr. Szeghő Hugó, szertárnok Szilárd Győző. Választmány: Alt János, dr. Angel István, Boros Dóra, Bródy József, dr. Czédly Károly dr. Pényes Iván, dr. Dálnoki Nagy Lajos, H-hs Vilmos, Jancsics Ferenc, Kell Lajos, Laczay István, Marusik Márton, ifj. Neuman Adó, Neuman Samu, Pálotay Antal, Reiniger Samu, dr. Reisinger Ferenc, dr. Simó Károly, dr. Schmidt János, Sorbán János, Steiner József, dr. Sugár József, Szántó Mihály, Szathmáry János, Szél Ernő, Tüdős Béla, Varjassy Lajos, Visy Ferenc, Weisz Izidor, Ziffer Sándor. Pótválasztmány: Darányi János, H-rzel Bernát, Kovács Jakab, Nagy Károly, Perisya Gyula. Számvizsgáló bizottság: elnök: Szántó Gyula, tagok: Bogsán Károly, Steiner Ferenc.

Végül Bedő Árpád dr. és Pényes Iván dr. indítványára az egyesület Péterffy Antalt és Robitzek Ágostont örökös díszelnökké választotta, Steinitzer Pál dr. alelnöknek pedig buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Mi a jubileum alkalmából disztornázás és társasacsora volt. Fél hét órakor a Rákóczi-induló mellett vonultak a tornászok, Nagy Sándor titkár-művezetővel élükön a liceumi tornacsarnokba. Mikor a csapat felállott, Urbán Iván, az egyesület elnöke szép szavakban emlékezett meg Nagy Sándor művezető 25 éves működéséről, ama lelkészségről, melylyel ő a tornaügy iránt választott és a jelenlegi működő tor-

nászok nevében átnyújtotta ezek emlékjándékát, egy gyönyörű ezüst babérkoszorút, a következő felirással:

„Az Aradi Tornaegyesület működő tornászai az egyesület 25 éves fennállása ünnepélye alkalmából szerezett mesterük Nagy Sándornak, tántorithatatlan ragaszkodásuk és szeretetük jeléül“.

1879. február 3—1904. február 3.”

Ezután kezdetét vették a gyakorlatok, mely után a versenyek következtek. Két versenyszám volt, és pedig rudmászás és 8 as ugrás, ezután pedig korlát és magas ugrás. Az első versenyben első győztes lett: Kmetykó Lajos, második Ziffer Sándor, a másodikban első: Ziffer Sándor, második Kmetykó Lajos. A díjakat, ezüst és bronz érmet Urbán Iván elnök buzditó szavak kíséretében osztotta ki.

A háziverseny után a „Központi szálló“ külön termében társasacsorára gyűltek össze az egyesület jelenlegi és nagy számban a huszonöt év előtt volt tagok is.

Az első felköszöntőt dr. Steinitzer Pál alelnök tartotta, lelkes és szép beszédben emlékezett meg az egyesület három elnökéről: Péterffy Antálról, dr. Robitzek Ágostonról és Urbán Ivánról, — a tornaegyesületet szellemesen azon fiuhoz hasonlította — aki jól választja meg az atyját.

Ezután Bedő Árpád dr. emelkedett szóra és elvitte a jubiléus művezető-titkár: Nagy Sándort, a tornász ifjuság nevében.

A társaság percekig tapsolta a művezető-titkár, aki könnyek között haglatta a lelkes és szép szavakat.

Most Nagy Sándor művezető-titkár állott fel és megátva köszöntötte meg mindazt az ovációt, melyben tornásztársai részesítették. Elvitte az egyesület régi és jelenlegi tagjait és buzditotta a tornaügy lelkes felkarolására.

Ezután Péterffy Antal meleg szavakban üdvözlötte szintén Nagy Sándor művezető-titkár mint az ő egykori titkárt és köszöntötte meg azt a kitüntetés, melyben őt az egyesület örökös díszelnökkévé történt megválasztása által részesítették.

Ezután még számos felköszöntő közben a kedélyes társaság késő hajnali órákig mulatott együtt.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 6. Az aradi 33-ik gyalogezred tisztikarának táncmulatsága (Központi Szálló.) — Az aradi cipészek szakcsoprtjának táncvigalma (ipartestület.) — Az egyesült új-arad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Uradaimi sörcsarnok.) — Az aradi kereskedő ifjuság kedélyes estélye (Vass-szálló.) — Az aradi iparos-íjak önképző-egyletének táncvigalma (Kassa-vendéglő.) — Az új-szent-annai polgári-kör álarcos-bálja (Zimmermann-vendéglő.) — A ternoai ifjuság táncvigalma (Szolgabírói hivatal.)

Február 7. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Központi Szálló.) — A kurtcai önkéntes tűzoltó-testület táncvigalma (Központi-vendéglő.) — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó.) — A gal-sai ifjuság táncvigalma (Wolf-vendéglő.) — Az aradi egy-és kétfogatu bérkocsitulajdonosok ipartársulatának táncvigalma (Vass szálló)

Február 10. A radnai kaszinó táncvigalma (Fekete sas-vendéglő.)

Február 11. A gyoroki kaszinó hangversenynyel egybekötött táncvigalma.

Február 13. A szegény tanulókat segélyező egyesület bálja (Fehér Kereszt.) — Az aradi magyar államvasuti altisztikar táncvigalma (Vasuti vendéglő.) — A magyar szent korona országai vöröskereszt-egyletének új-aradi fiókja álarcos-bálja (Uradaimi sörcsarnok.) — A borosjenői asszonyok kalikó bálja (Kaszinó.)

Február 16. Grinziger-estély a tisztí kaszinóban.

Február 23. A waggongyári dalkör hangversenynyel egybekötött táncvigalma (Központi Szálló.)

(=) A Jótékony nőegylet estélye. A jótékony nőegylet színházi estélyén rendezendő Rákóczi tablő korhű magyar jelmezeiről készült rajzok már elkészültek és dr. Avarfy Imréné urnölgnél a szereplők által megtekintethetők. Az egylet ezuton is felhívja a közreműködőket, hogy a megtekintésre az idő rövidsége miatt mielőbb jelentkezzenek.

(=) Posta- és táviró-tisztek estélye. Az aradi posta- és táviró-tisztek sikerült, kedves hangulatban lefolyt táncestélyt rendeztek kedden este a Központi szállóban. Az aradi posta- és táviróhivatal tisztikara teljes számban vett részt az estélyen, Szél Ernő postafőnökkel élén.

A mulatságon rövid időre megjelent *Barabás Béla* dr. orsz. képviselő is. Az est társasvacsorával kezdődött, a melyet rövid hangverseny választott el a táncolól. Zajos tapsot aratott *Zalay Sándor* gyönyörű cimbalomjátékával, *Basch István* szép kurucnótáival, *Fenyvesy Hugó* ügyesen előadott monológjával és *Szilágyi Béla* művészi hegedűjátékával. Az estélyen a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Balogh Istvánné, Bartsch Róza, özv. Basch Jánosné, Bilkei Béláné, Denhoff Sándorné, Fenyvesi Hugóné, özv. Freimann Hermanné, Fritz Zsigmondné, Gaál Vincéné, Gyöngyösi Sándorné, Gruméz Gézáné, Házi Sománé, Hajka Györgyné, Hájts Mihályné, Jakab Dezsőné, özv. Kelecsényi Zsigmondné, Kerényi Kálmánné, özv. Korber Gáborné, Kovács Miklósné, özv. Köleséry Józsefné, Leitner Gyözné, Liebbhaber Jánosné, Löwenstein Katalin, Magyar Endréné, Marku Miklósné, Medveczky Lajosné, Meinártz Gézáné, Molnár Károlyné, Neipaur Béláné, Péchy Gézáné, özv. Pfrogner Bálintné, Rácz Mártonné, Szabó Lázárné, Széi Ernőné, Szcsepkovszky Teofilné, Turóczy Ferencné, Vander Vene Jánosné, özv. Varjassy Jakabné, özv. Vashegyi Béláné, Vértés Dávidné, Zaránd Gyuláné, özv. Zellerné Máday Nellie, Zimmer Józsefné, Zöld Jánosné, Zubor Adámné.

Leányok: Bartsch Róza, Basch Istvánné, Breitmayer Irén, Ferenczi Irén (Borosbes), Gruméz Mariska, Hajka Adél és Laura, Istfai Veronika, Jasek Ilona, Kelecsényi Ella, Körber Ella, Kovács Hajnalka, Löwenstein Leonora, Markovics Aranka (Pécska), Opasics Ilona, Oswald Amália, Pfrogner Fanni, Rácz Margit, Török Hermin, Tuchmann Róza, Turóczy Ilonka, Vander Vene Emilia és Lujza, Zaránd Aranka, Zinner Vilma.

(=) **Békkocsisok táncvigalma.** Az aradi egy és kétfogatu békkocsi tulajdonosok ipartársulata február hó 7-én, a Vas-szálloda összes termelében zártkörű táncvigalmat rendez.

(=) **A m. radnai önkéntes tűzoltó egyesület** táncmulatsága január hó 31-én, a Faller-féle „Magyar koronához” címzett vendéglő télikertjében fényes sikerrel folyt le. Az első négyest 50 pár táncolta. A tiszta jövedelem 280 korona, mely az egyesület javára fog fordíttatni. Jelen voltak:

Asszonyok: Andrika Ferencné, Bodor Józsefné, Bárány Jánosné (Kladova), Botos Józsefné, özv. Demkóné, Ernst Antalné, Faragó Pálné, Frisch I.-né, Hamerák I.-né, Hankó Rezsőné, Jeszli Arpádné, Jakkovszky Mihályné, Kocsos Lajosné, Krisztian Ivánné, Kern Miklósné, Khun Jánosné, Lanner Ferencné, Lestyán I.-né, Marksteiner M.-n., Rácz Albertné, Reti Józsefné (Arad), Pálfi Józsefné, Smolinszky Józsefné, Csaszter Józsefné, Szomcsán Jánosné, Szlamai Ferencné, Szikora Vendelné, dr. Waltherné, Veszely Ignácné, Wittib Józsefné, Zeidler Lajosné.

Leányok: Engelhardt Jozefin (Pankots), Hidbach nővérek, Huzsuk Nusi, Faller Gizella, Kovács Katica, Khini nővérek, Mangoldt Irén, Nagy Julianna, Rác: Erzsike, Reinhardt Vilma, Ruska Eliz, Pálfi Rózsi, Popovits Jozefin, Walthier Erzsike, Veszely Tinka, Veres Ilonka (Lippa), Felek Teréz (Lippa).

(=) **Az új-szt.-annai iparos ifjuság** e hó 1-én a German-féle vendéglőhelyiségben táncmulatságot rendezett. A jelen volt hölgyek a következők:

Asszonyok: Ackermann Károlyné, Bleizeffer Jakabné, ifj. Domsics Lajosné, Fodor Jánosné, German Károlyné, Heny Sándorné, Henger Józsefné, Jäger Antalné, Kramer Istvánné, Karmanoczky Ilésné, Mészáros Jánosné, Renz Antalné, Scherer Antalné, Szeiler Antalné, id. Zimmermann Károlyné, ifj. Zimmermann Károlyné.

Leányok: Ackermann Mariska Világos, Fodor nővérek, Gotthard Mariska Borosjenő, Hübner Vilma, Horn Lencsi, Henger Agnes, Kramer Paula, Karmanoczky Anna, Mészáros Juliska, Pavlovits Margit, Renz Katica, Rabb Róza, Rabb Irma, Szeiler Anna, Zimmermann Lencsi, Zimmermann Anna.

(=) **Táncestély Megyesegyházán.** Fényes társaság jött össze folyó hó 1-én Megyesegyházán, a Vogel-féle nagyvendéglő és kávéház termében, hol a fiatalok igen jól sikerült táncestélyt rendezett. Pezsgő jókedv és vidám hangulat mellett a mulató közönség a reggeli órákig maradt együtt. Jelen voltak:

Asszonyok: Bujdosó Pálné, Engel Lajosné, Gonda Izidorné, özv. Gyöngyösi (Nagyvárad), Kovács Lajosné, Kiss Lászlóné, dr. Lübeckné (Bodzás), dr. Nemecsek Gyuláné, Teller Bernátné, Vermes Alfrédné (Bodzás), Vágó Pálné (Bánhegyes), Vogel Benőné, Zsides I. né (Bánkút), Zuckermann I.-né, Zsilinsky Endréné.

Leányok: Bagdy Erzsébet (Nagyvárad), Kiss Ilonka, Kovács Janka (Budapest), Teller Ilonka, Teller Margit, Veress Ilonka, Vermes Ilonka (M.-Bodzás), Vogel Aranka, Vogel Irma, Vágó Sárika (Bánhegyes), Zsides Anna (Bánkút).

(=) **Kaszinó bál Gyorokon.** A gyoroki kaszinó február hó 11-én gróf Nádasdy kastélyában levő új és újonnan berendezett helyiségében hangversennyel és tombolával egybekötött zártkörű megnyitó estélyt rendez.

(=) **A galsai ifjuság** f. hó 7-én, a galsai rom. kat. templom javára, Wolf Ferenc vendéglőjében, a világosi első cigányzenekar közreműködésével bált rendez.

A magyar delegáció ülése.

(A katonai kérdések Bécsben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 3.

A magyar delegáció ma kezdte meg Bécsben üléseit. A magyar delegáció tagjainak egy része tegnap este, a másik része ma reggel érkezett ide. A magyar minisztérium palotájában ma délelőtt nagy sürgős-forgás volt. Miniszterek és képviselők nagy számban fordultak meg a magyar minisztériumban.

Tisza István gróf ma délből kihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás után a miniszterelnök **Goluchowszky** és **Pittreich** miniszterekkel értekezett.

A magyar delegáció mai ülése, a melyen **Szapáry** Gyula gróf elnökölt, délután négy órakor kezdődött. Az ülésen kevés delegátus vett részt; a Szederkényi-csoportból csak **Ugron Gábor**, a néppártiak közül senki. Az érdeklődés azért volt oly csekély, mert tudták, hogy a delegáció csupán formális ülést fog tartani. A miniszterek közül csupán **Tisza István** miniszterelnök, **Nyíri** honvédelmi miniszter, **Goluchowszky**, **Pittreich** közös miniszterek, végül **Spaan** báró tengernagy volt jelen.

Szapáry Gyula gróf megnyitotta az ülést. Köszönetet mondott megválasztásáért. Bejelenti a delegációnak azon tagjait, akik tagságukról lemondtak és megnevezi azon póttagokat, a kiknek behívása szükségessé vált. Azután megállapítja a munkarendet.

Ugron fölkerlte az elnököt, hogy a tárgyalások jegyzőkönyvét, a melyeket ki szoktak nyomtatni, osszák szét a delegáció tagjai között, épúgy mint Budapesten.

Szapáry elnök kijelentette, hogy a jogos kívánságnak szívesen tesz eleget. Ezután az ülést felfüggesztette.

Szünet alatt a **külsügyi albizottság** tartott ülést, a melyen elnökvé **Láng** Lajost választotta meg. Szünet után **Szapáry** közölte a pléniummal **Láng** megválasztását. A delegáció jegyzőjévé a lemondott **Kristóffy** József helyére **Papp** Gézát választották meg.

Holnap délelőtt tizenegy órakor a **külsügyi albizottság** tart ülést, a melyen a külügyminiszternek már előterjesztett expozéját tárgyalják. Szombaton a **tengerészeti albizottságnak** lesz ülése.

A hadügyi albizottság **Szell** Kálmán elnöklésével a jövő hétfőn tart ülést. Ez ülésen fogja **Pittreich** hadügyminiszter expozéját előterjeszteni, a mely annyiban fog különbözni az osztrák delegációban

mondott beszédétől, hogy itt ez csupán a katonai anyagra fog szorítkozni, s ki fogja fejteni, hogy mely reformok szükségesek a magyar képviselőház szabadelvű pártjának kilences bizottsága által kidolgozott program következtében.

Az osztrák delegáció ma délből **Gautsch** báró elnöklésével ülést tartott, amelyen **Burián** báró közös pénzügyminiszter több interpellációra válaszolt.

Boda merénylője megkerült.

(Szembesítés a rablóval.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

Annyi sok tévedés után, s oly sok ártatlan ember után, a kit **Boda** merénylőjének hittek, végre megkerült az igazi; akire rábizonyult hogy ő volt az, aki a pénzes levélhordó ellen gyilkos merényletet követett el. A szenzációs fogásnak ez a története:

A fővárosi rendőrség, a mikor **Boda István** kikerült a Rókus kórházból, sorra vette a főkapitányságon lefényképezett rovt multu emberek arcsképeit és ezeket megmutatta **Boda István** levélhordónak. Egy fénykép látására **Boda** fölkiáltott:

— Ez volt a rabló! Ez ütött le!

A fénykép **Csontos Mihály** 30 éves, volt urasági inasé, aki betörésért és rablásért már többször volt büntetve. Másfél év óta van **Csontos** szabadlábon. **Boda** meglepő vallomása után, a rendőrség a fényképet megmutatta **Ulrick** Ferenc vaskereskedő-segédnek, aki **Makó** Mihály üdől-uti vaskereskedésében eladta a rablónak azt a baltát, amelylyel másnap leütötte **Boda** Istvánt.

Az ügyben nyomozó rendőrtisztviselő **Boda** és **Ulrick** egybehangzó vallomása folytán közzövelet adott ki és kérte **Csontos** Mihály letartóztatását. Kedden este végre azután távirat érkezett a főkapitányságra Budakesziről, a honnan a csendőrség jelentette hogy **Csontos** Mihályt ott kedden letartóztatták. **Csontos** Mihályt ma Budapestre hozták és ma szembesítették **Ulrick** Ferenc vaskereskedő segédével. **Ulrick** megerősítette a rendőrség gyanúját. Elmondta, hogy, a mennyire emlékezni tud, ez vette a baltát.

A rendőrség **Csontost** gyanúsítja az **Isaszegh** és **Aszód** között történt rablógyilkossággal és rétsági postarablással.

Délutánra a rendőrség beidézte a Józsefkörut 14. sz. ház lakói közül **Krammer** Terézt, **Kovács** Győzöt, **Glatz** Józsefnét és végül magát **Boda** Istvánt.

Boda azonnal fölismerte **Csontosban** a merénylőt és a többiek is kijelentették, hogy **Csontos** a tettes. Mikor **Csontos** belépni látta **Bodát**, egész testében megremegett, összeorozadt. **Boda** pedig az első pillanatra így kiáltott föl:

— Igen, igen, ez az!

Csontos kihallgatása tizenegy óráig tartott. **Csontos** állhatatosan tagad; de a fölmerült bizonyítékok alapján a rendőrségnek semmi kétsége sincs arra nézve, hogy ő a merénylő.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A polgári jótékony egyesület közgyűlése.** Vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlését az aradi polgári jótékony egyesület a városháza emeleti kistermében. A gyűlésen **Sarlot** Domokos főkapitány elnökölt, megnyitó beszédében az egyesület hivatását meleg szavakban ecsegetve. A beszéd hatása alatt **Adler** Andor nagykereskedő száz koronát ajánlott fel az egyesület céljaira. A közgyűlés tárgyát egyrészt a

Wimmer Erzsébet-féle hagyatéki ügyben az első bírósági ítélet közzététele képezte. Az ítélet szerint az első bíróság a megtámadott végrendeletet érvényesnek mondotta ki, s így remény lehet arra nézve, hogy az egyet a felsőbb bíróságnál is pernyertes lesz. A közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki *Sarlot* Domokos elnök, *Tedeschi* Viktor pénztáros, *Domonkos* Lajos alelnök és *Kovács* Vince titkárnak az egyet érdekében kifejtett tevékenységükért. A felolvasott jelentésekre nézve az egyet a vezetőségnek a felmentvényt megadta.

(*) A gyoroki kaszinó vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését ujon berendezett helyiségében. A választás eredménye a következő: Elnök lelt Hunyady László, alelnök: Raskó Sándor, háznagy: Koncz Benő, jegyző: Kelemen András, pénztáros: Hoffmann Károly, könyvtáros: Rezik Albert. Választmányi tagok: Szilvássy Géza, Kovács György, Tabajdi Gyula, Klein Béla dr., Kaufmann Lajos, Szundy Aurél.

(*) A m.-radnai kaszinó közgyűlése január 31 én folyt le. Megválasztottak: Elnökké Walthier Adám, alelnökké Bécsey Dező, titkárrá Simay István, ügyesszé Avramescu Vazul dr., pénztárossá Belkó József, háznagygyá Oláh Endre, könyvtárossá Szikora Béla, választmányi tagok lettek: Bradeán Athanasz dr., Csau-szer József, Jakbovszky Mihály, Faller Gyula, Kabdebó Antal dr., Mágory János, Péczely Elek, Szántó Izor, Szmolinszky József, Zsivuleszku Prokop.

Zilahy távozik.

(A szinügyi-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

A város szinügyi bizottsága ma délutáni ülésének nagy, szinte szenzációs eseménye volt. Az élelhangu vita keretében, a melyben Zilahy Gyula szinigazgatói működését bírálat alá vették, *Békés* Gyula színházi titkár, aki Zilahy képviselőtében vett részt az ülésen, azt a kijelentést tette, hogy még abban az esetben is, ha a szinügyi bizottság a szerződés lejártával a szerződést hajlandó volna megújítani, Zilahy akkor sem reflektál tovább az aradi nemzeti színházra. Ez a tény mindenesetre sajnálatos, mert a sok támadás dacára is el kell ismernünk, hogy Zilahy felül áll a vidéki direktorok átlagán, és hogyha az utóbbi időben nem is tudott teljesen megfelelni a magasabb művészi igényeknek, de színházát mégis olyan nivón tartotta, amely *Kolozsváron* kívül minden vidéki színházzal versenyezhet.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

(„Váljunk el“.)

Institoris Kálmán polgármester, a bizottság helyettes elnöke megnyitván az ülést, felolvastatja a bizottság jegyzőjével, *Angel* István dr.-ral azt a jelentést, amelyet Zilahy Gyula a szinistársulat utolsó negyedévi működéséről be-terjesztett. Zilahy ebben a jelentésben előadja, hogy minden erejével törekedett a legmagasabb igényeket kielégíteni, minden kilenc napban újdonságokat hozott színre, nagy áldozattal szerezte meg a legújabb darabokat, vendégszereplőket hozott le, és társulatát mindig igyekezett magas niveauun tartani.

Müller Károly: Talán nem is szólalt volna fel, ha ezt a cinizmust nem tapasztalta volna Zilahynál, hogy még dicsőretet vár a bizottságtól. De így nem hallgathat. Mert annyi bizonyos, hogy soha, sehol közönség nem volt, nem lehetett elégedetlenebb, mint az aradi Zilahynak a működésével. Zilahy vagy nem ért semmit a szinigazgatáshoz, vagy azt gon-

dolja, hogy a bizottságnak a szinészetről fogalma sincs, mert különben nem mert volna tőle dicsőretet kérni. Nem dicsőret; kritika illeti meg őt, aki kiméletlenül jár el a közönséggel szemben. Az új darabok olyan darabok, amelyeket más szinpad nem akceptál; de hát Zilahynak olyan darab kell, amelyet ez a primitív társulat előadni képes. Magas nivóju darabokat nem képes színrehozni; a társulat elsőrendű tagjai közül kettő meghalt, kettő eltávozott és ezeknek a szerepkörre betöltetlen maradt, aminek folytán a társulat a vidék leggyöngyösből társulatai közé süllyedt. A közönség eleinte hitelt adott Zilahynak, ké oldalú szerződést kötött vele, amit azonban az egyik szerződő fél, Zilahy, nem tartott be. A vendégszereplések közül a *Novellié* nem a közönség, hanem a direktor érdeke volt, hiszen úgy fel-emelte a helyárat, hogy haszonnal kellett a vendégségnek végződnie. Hogy *Zichy* megdicséerte a *Roland mester* előadását, az csak udvariassági tény, semmi egyéb. Ha Zilahy gyámultalannak tartja is a bizottságot, ő nem esik ebbe a hibába. Ő csak a közönség véleményét tolmácsolja, mikor azt mondja, hogy még ember nem élt vissza úgy a város türelmével a szinügyi bizottsággal szemben, mint Zilahy. Felhívja Zilahyt, hogy nézze meg magát, nézze meg a társulatát, azután szedje föl a sátorfáját és menjen el. Ha pedig nem, akkor a bizottság először rá bírságot, és ha ez sem használ, mozdítsa el a színházbérlettől. A jelentés felett pedig térjen napirendre.

Műlek Lajos dr.: Körülbelül ugyanazt mondja el, mint *Müller*. Amit Zilahy csinál, ugyanaz, az a szinügy elejtése. A bizottság már az ősszel rámutatott a társulat selejtességére. Azóta elment *Szabó* és *Sarkadi*, meghalt *Füredi* és *Karácsonyi* Mariska. A helyük ma sincs betöltve. A társulat egyes tagjait kifogásolja. Ő csak azt mondja: *Váljunk el*, mert különben a közönséget szoktatjuk el a színházról. Utóvégre a bizottsági tagok, ha a játékuk meg is felelne az ensemblének, nem mehetnek a szinpadra játszani. Ugyanazt indítványozza, amit *Müller*.

Varjassy Lajos: Kifogásolja, hogy Zilahy nem tesz eleget a szerződésnek. Minden nyolc napban operát tartozik előadni, de nem teszi. Nem felelt meg annak a feltételnek sem, hogy társulatát a vidék legjobb erőiből köteles összeállítani. Az egyes tagokat kifogásolja; Zilahy elhanyagolja a népszinműveket, sőt *Marházyt* is csak azért nem használja a *Karácsonyi* Mariska szerepkörében, mert nem alkalmas rá. (Derűtség.) Ha *Hegyessy* Mari vendégszerepel, a készülélen és rossz társulatban nem tud érvényesülni. A direktor akkor is visszaélést követett el, mikor a helyáraknak tíz százalékkal való leszállítását megígérte és nem tartotta meg. Megtörtént, hogy mikor rendes helyárat hirdetett a színház, a pénztárnál felemelt árakon adták a jegyeket. Kitaláltak a helyárat felemelésére egy új címet: a vendégszereplési helyárat, amiket olyankor szednek, mikor egy szinész nővendék, *Paulay* Erzsike vendégszerepel. Elfogadja a *Müller* és *Műlek* indítványát azzal, hogy a legelső esetben szabjanak ki 400 korona bírságot, a másodiknál bontsák fel a szerződést.

(Zilahynak nem kell a színház.)

Békés Gyula reflektált az igazgató nevében az elmondottakra. Ő már tizenöt éve szinész, — ugymond — de ilyen kifakadásokat még nem hallott szinészek ellen. Legyen meggyőződve a bizottság, hogy Zilahy a szerződés lejártával még úgy is elmegy Aradról, ha a bizottság maga ajánlja fel neki a színházat. Zilahy, ha nem lesz direktor, mint művész is biztosan

megél, de ezek a támadások a társulat tagjainak az existenciáját teszik tönkre. Konkrét adatokkal bizonyítja az újdonságok jó voltát. Hivatkozik *Krecsányira*, a vidék legjobb direktorára, akinél egy tag ment el szezon közben, és már akkor megakadt az előadások rendes menete. Itt tömérdek változás volt és aki ismeri a színházigazgatás technikáját, az csodálkozik, hogy Zilahy egyáltalán fentarhatta a társulatot. Pedig az aradi színház még mindig elsőrendű, *Krecsányin* és a *kolozsvári* társulaton kívül egy társulat se mulja föl. Zilahy mindent megtett egy jobb társulat toborzására, de ezt a körülmények meggátolták. Budapesten megalakult a *Király-színház*, ez elcsalta a vidék legjobb erőit. De mivel a vidéki direktorok az országos sziniegysület hatásköre alá esnek, ők nem tehetik meg ezt, mert az egyesület óriási bírsággal sújtja a szerződészegésre csábító igazgatót. Kéri, hogy ne utasítsák vissza a jelentést, ne hozzanak olyan határozatot, amely a tagok existenciáját meglámadja. A helyárat nézve kijelenti, hogy azokat csak súlyos anyagi kiadással járó vendégszerepléseknél emelik fel, és Zilahy a leszállításra vonatkozó ígértét is betartotta. Visszautasítja az egyes tagok ellen intézett támadást. Az operákra nézve előadja, hogy hetenként egyszer lehetne adni operát, de folyton újakat nem, mert azt nem bírja meg a budget. Mikor pedig tavaly a *Troubadourt* adták, a szinügyi bizottság erősen kikelt ez ellen. Még egyszer kéri a jelentés elfogadását.

Barabás Béla: A viszonyokat javítani kell, nem kiélesíteni. Be kell látni, hogy vidéken nincs ideális társulat. A *kassai* színház botrányos, a *szegedi*, *nagyvárad*i is gyengébb az aradinál. A szinügyi bizottság is hibás itt, nemcsak Zilahy. Miért nézte el hónapokig ezeket az állapotokat? Korábban könnyen lehetett volna segíteni. Tegyük kötelezővé a tagoknak a színházlátogatást, tartson a bizottság a viszonyok javulásáig havonként, vagy hetenként ülést és jóakarattal figyelmeztesse az igazgatót a hibákra. De egy bizottsági tag mindig legyen jelen a színházban. Zilahyt nem védi, mert tényleg követett el hibákat. Indítványt terjeszt elő a bizottsági tagok kötelező színházlátogatása, havonkénti ülések és a jelentés elfogadása iránt.

Műlek a következő indítványt terjeszti elő: Mondja ki a bizottság, hogy a szinigazgató jelentését, mint tárgytalant, visszautasítja; felhívja őt társulata kiegészítésére a szerződésben körülírt retorziók terhével.

Institoris Kálmán indítványozza, hogy a bizottság kérje föl a törvényhatóságot, hogy írjon fel a belügyminiszterhez a pesti színházak kiváltságos helyzete ellen, mert ez teszi tönkre a vidéki szinészet nivóját. Nagyon nehéz évközben tagokat pótolni. Csatlakozik *Barabás* indítványához, de a jelentést ő sem fogadja el.

Radó Károly vissza akarja vonni a jelentést, de *Műlek* tiltakozik ez ellen. Ezután a bizottság elfogadja a *Műlek* Lajos fentebbi indítványát, elhatározza, hogy minden hóban ülést fog tartani, és hogy a törvényhatóságot *Institoris* Kálmán indítványa értelmében felirati jogának gyakorlására kéri.

(A helyárat kérdése.)

Ezután *Institoris* Kálmán felolvastatja Zilahy jelentését, a helyárat kérdésében. Ebben a jelentésben tudatja Zilahy, hogy a helyárat tényleg leszállította tíz százalékkal, noha ezért rekompenciaképp a nyári színház fél bérének elengedését várta, és ahelyett, hogy ezt megkapta volna, még 1400 korona perköltséget is kellett a városnak fizetnie. A bizottság figyelmezteti Zilahyt, hogy a helyárat csak a bizottság előleges engedélyével emelheti fel.

Engedélyt ad a bizottság, hogy *Vasquez-Molina* Itália grófnő legközelebbi vendégszereplésekor a páholyok és támlásszékek árait 50 százalékkal fölemeljék.

Békés titkár kérésére a bizottság 200 koronát szavazott meg a *Füredi-árvának*.

Jelenvoltak: Angel István dr., Andrányi Károly, Barabás Béla, Békés Gyula, Institoris Kálmán, Műlek Lajos, Müller Károly, Radó Károly dr., Reicher Károly dr., Tedeschi Viktor, Varjassy Lajos.

A Weitzer-hagyaték veszedelme.

(Ujabb fordulatok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

A Weitzer-ügyben ma érkezett meg a *Szalay* Arnold dr. és *Müller* Károly felebbezését elintéző belügyminiszteri határozat, amely jóváhagyja a *Steinhardt* Mór dr.-nak adott meghatalmazást, de egyben utasítja a várost, hogy hívja fel *Steinhardt* Mór dr.-t nyilatkozattételre aziránt, vajjon mennyi tiszteletdíjra számít a per vite-ért.

A per különben nem a legkecsegtetőbb helyzetben van. Most érkezett meg a felperesek keresetének pótlására beadott potkereset, amelyben a végrendeletet megtámadó rokonok azt vitatják, hogy Weitzer János már tizenöt éve fokozatos agylágyulásban (paralízis progresszívában) szenvedett, amely betegség a folyton fokozódó elmebaj tüneteivel jár, és a melynek az a tulajdonsága, hogy lefolyása alatt a betegnek egyetlen teljesen öntudatos pillanata sincsen. Ennek bizonyítására többek között azt hozza fel a potkereset, hogy Weitzer János nem sokkal halála előtt egy bécsi templomban közszemérem elleni kihágást követett el. Ennek azonban nem volt tudatában, és az emiatt támadt zavart sem értette meg.

Ezenkívül is számos adatot hoz fel a potkereset Weitzer János beszámíthatósága ellen, s egyben máris kifogásolja azt, hogy Arad város gráci képviselőjének nem a polgármester, hanem *Steinhardt* Mór dr. adott meghatalmazást. Ez a kifogás azonban az osztrák polgári jog szabályai szerint sem állhat meg, mert a perbeli ügyvéd, akinek általános meghatalmazása van, bárkinek adhat helyettesítési meghatalmazást. Sokkal nagyobb hiba az, hogy az osztrák törvények szerint bizonyos összegben (10,000 forint) felüli perekben a feleket osztrák bíróság előtt csak osztrák ügyvéd képviselheti és az általános meghatalmazást is annak kell adni.

A végrendelet megtámadói oly hatalmas bizonyítási apparátussal dolgoznak, hogy maga a bizonyítási költség fel fog rugni 10,000 forintba. Mert akár pernyertes lesz a város, akár nem, ezt neki kell fizetni, mert a fölpereseken mit sem lehet megvenni.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Csodagyermek, bohózat. (Párosbérlet)
Péntek: Koldus és királyfi, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Koldus és királyfi, operette. (Páros bérlet.)

* Vendégszereplő színikazgatók. Egyik kassza lap írja: A magyar színikazgatók közül Németh József a miskolci, Szendrői Mihály a pozsonyi és *Zilahy* Gyula az aradi színház igazgatói vendégszerepelnek a napokban Kassán. *Komjáthy* János színikazgató természetesen szíveséggel hasonlóval felel s a három színikazgató társulatánál fellép. A vendégszerepléseket Németh József kezdi meg.

* Koldus és királyfi. Sziklai romantikus operettje, a *Koldus és királyfi* pénteken kerül bemutatásra az aradi színházban *Zilahynéval* és *Rózsa* Lillivel a fő női szerepben. Az előadás iránt, melynek sikere előre láthatólag kiváló lesz, nagy az érdeklődés.

Főherceg és vendéglős leány.

(A legújabb regény a Habsburg-házban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 3.

Az uralkodó házban, a melynek nyugalmát a szerelem az utóbbi időkben annyira megzavarta, újra kipattant egy szerelmes titok. Megint egy főherceg, a ki a házi törvény rendelkezései ellenére szerelmes mer lenni, még pedig — a rangján alul. De mennyire a rangján alul. A trónörökös egy grófnőbe lett szerelmes, *Ferdinánd Károly* ideálja legálább egy tudós leánya volt, *Wölfling* Lipót menyasszonya a művészet arisztokráciájához tartozik; a legújabb esetben azonban a szóban forgó főherceg — egy vendéglős leányára vetett szemet.

Egy bécsi távirat erről a következőket jelenti:

Napok óta beszélnek már a császárváros társaságában, hogy a *Habsburg* háznak egy ifju tagja, aki egyuttal már magas rangot is visel a hadseregben, szerelmes lett egy vendéglősnek gyönyörű leányába.

A főherceg szerelméről s házassági szándékáról már a múlt héten értesítette az uralkodó-család néhány tagját s a Burgban nagy a megdöbbenés. A főherceg kijelentette, hogy inkább lemond rangjáról s jogairól, sem hogy szerelméről lemondjon, a legközelebbi jövőben házasságra akar lépni a vendéglős leányával, akinek már hónapok óta udvarol. A leány atyja, a vendéglős azonban kijelentette, hogy csak azon esetben adja a főherceghez a leányát, ha a házasságba a király is beleegyezik.

Zeit mai száma erről a következőket jelenti:

Még nem csendesült el *Ferdinánd Károly* főherceg esete, máris újabb főhercegi affér merült föl. A császári ház egyik oldalágából való fiatal főhercegek egyike komoly szerelmi viszonyban áll az egyik legismertebb bécsi vendéglős tulajdonosának leányával. Ebben az esetben is a főherceg a fiatal hölgyet, a ki különben csinos, s minden tekintetben kifogástalan leány, nőül akarja venni. Az ügy még nem jutott oly döntő stádiumba, mint a *Ferdinánd Károly* főherceg szerelmi ügye. Mindazonáltal a bécsi társaságokban általánosan tudnak róla s élénken pertraktálják annak részleteit.

Egy újabb bécsi jelentés a regény szereplőit is megnevezi. A fiatal főherceg nem más, mint *Wölfling* Lipót öccse, *József Ferdinánd* főherceg, szerelmese pedig *Witzko* vendéglősnek szép, fiatal leánya. *Witzkonak* vendéglője a Schottengasseben egyike a császárváros régi, jónévű restaurációjának. Egy bécsi újságíró ma fölkereste *Witzko* vendéglőst, akinek éttermét általánosan ismerik Bécsben s azt előkelő közönség látogatja.

Witzko a híreket, amelyek leányát és a fiatal főherceget a fentebb említett módon kapcsolatba hozták, kereken tagadja.

— Igaz ugyan — mondta, — hogy leányomat a múlt nyáron a főhercegnek *Pörtzschach*-ban bemutatták, a főherceg vele

társaságban és a sétatérén többször beszélgetett, de ezek a beszélgetések a rendes udvariassági formák határain túl nem terjedtek. *Liesonról*, vagy *tervebe vett házasságról* szó sem lehet.

Az apa cáfolata ellenére Bécsben még mindig erősen hiszik a regényt, csak hogy persze már olyan nagyon nem izgatja a kedélyeket. Már nem ujság ez...

Katonai lázadás Pozsonyban.

(Huszárok a felsőbbség ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 3.

Pozsonyból táviratozzák, hogy ott kedden reggel a huszárlaktanyában táborozó ötödik huszárezred egyik eskardonjában formális lázadás ütött ki, amelyben egy vadásztiszt és egy őrmester könnyebb, egy másik őrmester és két közhuszár súlyos sebeket kapott. Az esetet igyekeztek eltitkolni, azonban a következő részletek mégis napvilágra kerültek:

A huszárlaktanyában a három éven túl is visszatartott legénység között már hosszú idő óta nagy elégedetlenség uralkodott amiatt, hogy a három év leszolgálása után sem mehettek haza. Ezt a hangulatot a titokban folytatott izgatások mindjobban kiélesítették, úgy, hogy kedden reggel egy *Lederer* nevű hároméves huszár, akit többedmagával posztra küldtek ki, pajtasait rávette, hogy ne tegyenek eleget ennek a parancsnak, mert az már mégsem járja, hogy a három évet kiszolgáltakat még posztra is küldjék.

A katonák őrmest engedték a felhívásnak, *Lederer* vezetése alatt átmentek a szomszédos vendéglőbe.

Itt rumot ittak az eszméletlenségig. Tíz ember öt üveg rumot hajtott föl. A részeg katonák nagy skandalumot csináltak, s az öreg vendéglősnét, mert az nem akart nekik több italt adni, bántalmazni kezdték. Ebben a pillanatban lépett be *Borsics* 5 huszárezredbeli őrmester, aki a kaszárnyából jött s a nagy zajra lépett be. Rákiáltott a katonákra:

— Azonnal takarodjatok haza!

A katonák azonban nem engedelmeskedtek neki, sőt gunyos szavakkal illették. Erre *Borsics kardot rántott*, de a részeg katonák hamar félbe kapták, a földre teperték s a saját kardjával kardlapozni kezdték. Erre *Benkő*, ugyancsak 5. huszárezredbeli őrmester lépett be. Pajtasát veszélyben látva, a huszárok ellen fordult, de azok őt is legyűrték; *Borsics mellé a földre fektették és őt is ültetelni kezdték*. Szerencsére a részeg katonáknál nem volt oldalfegyver, különben borzasztó vérengzés lehetett volna.

Erre már a kaszárnyába siettek segítségért. Azonban az 5. huszárezred harmadéves legénysége nem akart társai ellen vonulni, hogy a két őrmestert kiszabadítsa. A közel fekvő vadászkaszárnyából kellett az őrségnek hamarosan kivonulni. Ennek parancsnoka, a hadnagy előbb maga ment be és jó szóval próbálta csitítani a katonákat. De azok neki rohantak, a földre teperték a hadnagyot, s a hátán táncolni kezdték. Erre a vadászkatonák szurony, szegerek és a részeg katonák ellen rohantak. Kettőt a huszárok közül súlyosan megsebesítettek, a többi elfogták. Mindez körülbelül nyolc óráig tartott.

Az esetről értesítették a térparancsnokságot. *Rohr* vezérőrnagy, majd *Benedek* altábornagy szintén megjelentek a vérengzés színhelyén. A két súlyosan sebesült katonát a helyőrségi kórházba szállították.

HIREK.

— **Kossuth Ferenc nagybeteg.** Egy estilap jelentése szerint *Kossuth* Ferenc az országos függetlenségi és 48-as párt elnöke nagybetegesen fekszik József-köruti lakásán, *Kossuthot* régi bajai, idült izületi csúsz és emphisema szokatlanul erősen támadták meg, úgy hogy betegsége igen komoly jelleget öltött. Dr. *Müller* Kálmán egyetemi tanár, *Kossuth* Ferenc házi orvosa ma délelőtt megállapította, hogy a betegnek több heti feltétlen nyugalomra és gondos ápolásra van szüksége. *Kossuth* állapota azért aggasztó, mert fölton magas foku láza van. A fővárosban általános az érdeklődés a beteg állapota iránt.

— **Az új temesvári püspök.** *Karlócáról* táviratozzák: Ide érkezett bécsi jelentés szerint a király megerősítette *Letics* György arkimandritának temesvári szerb püspökké történt megválasztását. Az új püspök eskütétel végett a napokban Bécsbe utazik.

— **A városi tűzbiztosítás.** Az Aradról kiindult városi tűzbiztosító intézet eszméje mindenfelé érdeklődést kelt. *Pancsova* város polgármestere ma átiratot intézett az aradi törvényhatósághoz, felvilágosítást kérve az intézet tervezetéről.

— **A talpasiak forrongása.** Amikor *Talpasra* kivonult a katonaság, azt lehetett hinni, hogy ott egyszersmindenkorra vége lesz a rendzavarásoknak. Pedig, mint egy *Talpasról* érkezett tudósítás jelenti, *Talpason* még egyre terjed a forrongás, az elégtelenség. A szociálista agitátorok a katonaság dacára is eredményesen folytatják romboló munkájukat. A népbolondítók elhitették az együgyű emberekkel, hogy részükre nincs igazságszolgáltatás; ne is legyen hát parancsolójuk sem. A jelekből ítélve a felizgató emberek csak a katonák eltávozását várják s aztán újra lázogni fognak. *László* Mihály a legszájasabb izgató a minap megüzente a kivezényelt század parancsnokának, hogy távozzanak a községből, de vigyék magukkal a jegyzőt is, mert különben *előlről* kezdik az egészet.

— **Az irodalmi társaság társas-estje.** A Kölcsey-társaság irodalmi szakosztálya az új tagok tiszteletére kedden este ismerkedési estélyt rendezett a Kis pipában. A rendkívül kedélyesen, bohém-hangulatban lefolyt estén kitűnő hangulatban maradnak együtt az irodalmi szakosztály tagjai éjfélig. A köszöntők sorát *Edvi-Ilés* László elnök nyitotta meg, az új tagokat éltetve. Ezek nevében *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő válaszolt. Beszéltek még: *Szudy* Elemér, *Kaszab* Géza, *Kormos* Sándor, *Pogonyi* Nándor, *Nagy* Sándor, *Benedek* Árpád, *Tolnai* János dr., *Stauber* József, *Illés* Zsigmond, *Kosztka* Mihály, *Radó* Károly és még többen.

— **Kintzig Jánosné temetése.** Oriási részvét közepette folyt le ma délután három órakor id. *Kintzig* Jánosnének, az elhunyt matrónának temetése. A gyászszertartást *Fényes* Lajos és *Cserna* Béla áldozárok segédlete mellett *Csák* Cirják minorita rendfőnök végezte. A gyászkozsit tökéletesen elborította a tömérdék koszoru, és a templom-utcából induló hatalmas gyászmenet méltóképen jelezte az általánosan megnyilatkozó közrészvétet. A gyászmenetben *Urdán* Iván főispánnal élén megjelent Aradvárosának színe-java, hogy kikísérje a családi sírboltba az áldott, hazafias szívű nagyszonyt. A gyászmenet a felső temetőben levő *Kintzig*-féle családi kriptá előtt állott meg, ahol a koporsót beszentelés után elhelyezték. A városban mindenféle megnyilatkozik az elhunyt családja iránti részvét.

— **Ferenc Ferdinánd és a Schulverein.** Bécsből jelentik táviratban: Illetékes helyről valótlannak jelentik ki a lapokban megjelent

ama hirt, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg és az osztrák katolikus-egyesület vezetői közt differenciák merültek föl.

— **Az öngyilkos hivatal-szolga özvegye.** *Zanló* József, az öngyilkossá lett hivatal-szolga tudvalevőleg afölötti elkeseredésében lett öngyilkos, hogy a felesége elhagyta és válópört indított ellene. Most azonban megjelent a városházán a feleség, és kérvényt adott be, amelyben kitaró hitvesi hűségére hivatkozva, férje fizetésének a halotti negyedre való kintalványozását kéri. Valószínű, hogy meg is fogja kapni, mert a város nem igen törődik az érzelmi motívumokkal.

— **Halálozások.** *Demkő* Pál, Nagybecskerek város volt orsz. képviselője, hétfőn este Nagybecskereken meghalt. Régi szivbaja ölte meg, amely az utóbbi időben ágyba döntötte. Hónapok óta feküdt súlyos betegen, mignem a halál mentette szenvedéseitől. Halála általános és mély részvétet keltett. Elétrajzi adatai a következők:

Az aradmegyei *Simándon* született 1835. ben. Középiskoláit Aradon, a jogot meg Budapesten végezte. 1861 ben megválasztották Torontálmegye aljegyzőjévé, de a következő évben, letévé az ügyvédi vizsgát, Nagybecskereken telepedett le, mint ügyvéd. 1866-ban törvényszéki bírónak nevezték ki. Ez állását is csak egy évig tartotta meg, aztán megint hozzá látott az ügyvédséghez. A megye és Nagybecskerek közügyeiben élénk részt vett. 1879 ben megválasztották a víziügyek elbírálására s e hivatalában nagy hatáskörrel felruházva működött. A nagybecskereki kerületet 1884 óta képviselte szabadelvű párti programmal.

Demkő Géza gyógyszerész, ki Aradon hosszabb időn át bérője volt a *Schäffer* féle gyógytárnak legutóbb pedig a *mária* radnai gyógyszertárat birta, mint részvételt értesülünk, f. hó 2-án d. e. 9 órakor 38 éves korában hosszú szenvedés után *Mária-Radnán* elhunyt. A megboldogult unokaöccse volt a hétfőn elhalt *Demkő* Pálnak. Halálát neje és kis leánya gyászolja. Temetése csütörtök délután 3 órakor lesz.

Dallos Elekné szül. *Kaizler* Amália uraszonny, *Dallos* Elek m. kir. honvéd alezredes özvegye, f. hó 2-án reggel 3 órakor rövid szenvedés után élte 75-ik évében Aradon elhunyt. A boldogulttan *Avarfy* Ferenc ügyvéd anyósát vesztette el. Temetése csütörtök d. u. 3 órakor megy végbe az *Lőtőcs-utca* 5 számú házból.

— **A Füredi-árvák részére a mai nap a következő adományokat vettük:** *N.A.* (Ternova) Szent Antal nevében 2 korona. *S. S.* Arad 1 korona. Legutóbbi kimutatásunk 432 kor. 50 fillér volt, addigi gyűjtésünk összege tehát 435 kor. 50 fill.

— **Tömeges pálinka mérgezés.** Lugosról táviratozzák: *Krassó-Szörénymegye* alispánjához *Obrezsa*, *Marga* és *Glunboka* községekből az a jelentés érkezett, hogy több pálinkafőző üstjének belsejét ólommal vonatta be, hogy így az égetésnél nagyobb hőfokot és gyorsabb égetést érjenek el. Ennek következtében a pálinka erős ólomtartalmat nyert. Az ólmos, mérges ital mintegy száz embert mérgezett meg, akik közül többen meg is haltak. A karánsebesi főszolgabíró a helyszínén van és szigorú vizsgálatot folytat.

— **Jótekonycélu adományok.** Az *Aradi Első Takarékpénztár* igazgatósága a közgyűlés által jótekonny és közhasznú célokra megszavazott 3500 koronát a következőképen osztotta fel:

Szegények és szinylődők közt 300, Aradi polgári jótekonny egyesület 100, Aradi izraelita jótekonny nőegylet 100, Aradi polgári jótekonny nőegylet 100, *Kölcsey*-egyesület könyvtár alap 100, *Ipartestület* rokkant alap 100, Aradi népkönyha 100, Aradi izr. jótekonny egyesület 100, Aradvárosi árvaház alap 100, Aradvármegyey tisztli nyugdíjalap 100, Vidéki hírlapírók orsz.

szöv. aradi vál. 100, Szegény tanulókat segélyző egyesület 100, Első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület 100, Kereskedő alkalm. segélyző biz. 100, Aradi ev. ref. egyház szegény alap 100, Aradi ev. egyház templom alap 100, Aradi *Kossuth-szobor* 100, Tornazegyleti csarnok építése 100, Első aradi temetkezési egyesület 80, Aradi ev. egyház közs. szeg. tanulói 60, Aradi főgymn. és főreálisk. szeg. tan. 60, Aradi *Chewra* Kadischa 60, Aradi izr. kiházasító egyesület 60, Aradvidéki tanító egyesület 60, Aradi 48-as honvédegylet 50, Izraelita árvaház 50, Aradi szerb szegény özv. alapja 50, Aradi kereskedők köre könyvtár alap 50, Fa és fémipari szakiskola 50, *Polgári leányiskola* segély alap 50, Állami tanítóképző szeg. tan. segély egyll. 50, Aradi tanító háza 50, Aradi keresk. ifj. betegsegélyző egyesület 40, Aradi zenéda 40, Vörös kereszt egyesület aradi fiók 40, *Kossuth* Lajos betegsegélyző és temetk. egyesület 40, Nemzeti Szövetség 40, Aradi felső keresk. isk. ifj. segélyző egyesület 40, Magyarádi közs. magyar iskolaszék 40, Mikalaka közs. magyar iskolaszék 40, „Gyermek foglalkoztató intézet” *Kossuth-utcai* fiúiskola 40, Magy. orsz. munkások rokkant és nyugdíj egyesület 40, Aradi önkéntes tűzoltó kar 30, Aradi román tanulókat segélyző egyesület 30, Első iparosok betegs. és temetk. egyesület 30, *Siketnéma* iskola 30, Aradi hivatal-szolgák betegsegélyző és temetk. egyesület 30, Gáji önkéntes tűzoltó kar 20, Aradi iparosok önk. és betegs. egyesület 20, Aradi zsidó-koma és *Gemiluth* egyesület 20, Aradi köműves segédm. önk. egyesület 20, Aradi kerületi iparosok rokkant és nyugdíj egyesület 20, Aradi magyar nyelvterjesztő betegs. és temetk. egyesület 20. Összesen 3500 korona.

— **Kardpárbaj.** Ma délután *S. J.* magánhivatalnok és *K. Gy.* vasuti hivatalnok kardpárbajt vívtak. A párbajban *S. J.* az alsó karján, *K. Gy.* pedig a felső karján és a vállán sebesült meg, azonban egyik se súlyosabban. A párbajra a tanítóhálon történt összeszólalkozás adott okot.

— **Öngyilkos törvényszéki elnök.** *Darmstadt*-ből jelentik: *Meichel* dr. törvényszéki elnök itt ma délelőtt dolgozószobájában agyonlőtte magát. Tettének oka egyelőre ismeretlen.

— **Kivándorlás Fiumén át.** Fiuméből táviratozzák: A *Cunard Line* társaság *Karpathia* nevű hajója ma reggel Fiuméba érkezett. A hajó mintegy 450 kivándorlóval és 25 elsőosztályu utassal pénteken indul New-Yorkba.

— **Iparhatósági megbízottak gyűlése.** Az aradi főszolgabírói járás területére 1904. évre megválasztott iparhatósági megbízottak, a főszolgabíróság hivatalos helyiségében ma délután négy órakor tartották alakuló közgyűlésüket. Elnökké egyhanguiag *Nikolits* Sándort választották meg, s a gyárak, malmok és iparos tanonciskolák me vizsgálására a folyó év első negyedére kiküldötték: *Kurtics*-Mácsára: *Pollák* József és *Edl* Lőrinc. *Glogovácra*: *Dengi* Rezső és *Schäffer* Rikárd. *Fakert*-Zimándufalu—*Olvenesre*: *Nikolits* Sándor és *Schumann* Simon. *Gyorokra*: *Eles* József és *Krécz* Vince. Iparhatósági jegyző, mint minden évben, úgy az idén is, *Balogh* Jenő főszolgabírósi hivatalnok.

— **A tisztelendő ur és a szocialisták.** A csanádmegyei Magyarbánnegyes községben a napokban látogatott és érdekes lefolyásu szocialista népgyűlés folyt le. A hatóságot *Spilka* Antal tb. főszolgabíró képviselte. A népgyűlés szónoka *Seathmáry* Péter hódmezővásárhelyi földmives volt, aki hatásos beszédben világította meg a munkás nép nyomorát. Beszélte az alacsony napszámról, az elaggott munkások viaszatlan helyzetéről, végül a papi birtokok szétosztásáról és erősen kelt ki azok ellen a papok ellen, akik a munkásnép nagy szegénysége dacára is hallatlanul magas stóliákat szednek. Azután összehasonlítást tett a kath. pap-ság és más papok vagyona és stóliái között. A hallgatóság között jelenvolt *Szekrényi* Lajos bánnegyesi román kath. plébános, az antiszemita agitálásáról híres pap kért erre szót és hatalmas ellentmondások dacára meg is kapta. Szerinte minden nyomornak a zsidók

okozói, mert a tőzsdén millió métermázsánként árulják a papiros búzát, — ezzel le-szorítják a gabona árakat s így a birtokos ala-csony árakat érve el, a munkát nem fizetheti. A hallgatóság meglehetősen türelmetlenül hall-gatta a szónokot s igen gyakran lehetett hal-lani liyesfajta közbeszólásokat:

— Haza beszél!

— Tehetetlen, mint a papzsák!

A gyűlés különben a legnagyobb rendben oszlott fel.

— **Az aradi Thököly-alapítvány.** Ujvidékről táviratozzák: A kormány intervenciója folytán *Brankovics* patriárka utasította a karlócai szerb nemzeti alap pénztárát amaz összegek *kifizetésére*, amelyeket a magyarországi püspökök az *aradi Thököly alapítványból* a legmagasabb elha-tározás alapján kapnak. Ez összegek kifizetésé-re eddig a kongresszusi választmány magát ille-tékesnek nem tartotta.

— **Eljegyzés.** Wolf Béla drauci kereskedő eljegyezte Löwy Irén kisasszonyt Muszkáról.

— **Gyanus halál.** Fővárosi tudósítónk írja: *Raumann* Ferenc budapesti vasuti építész-mér-nök ma reggel Logody-utca 33. szám alatti la-kásán váratlanul meghalt. Nincs kizárva, hogy öngyilkos lett. Erre enged legalább követke-zetni az a körülmény, hogy életét csak nemrég nagyobb összegre biztosította és hogy zilált anyagi viszonyok közt élt. Beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol a gyanus körülmé-nyekre való tekintettel holttestét fölboncolták. A boncolás megállapította hogy *Raumann ter-mészetes halállal* halt meg és hogy az öngyilkossági ki van zárva. A biztosító társaságnak tehát a kötvény összegét ki kell fizetni.

— **Nőrablás a nyílt utcán.** Debrecenben teg-nap este vakmerő eset történt. *Aponyi* Ferenc iparos feleségével és öccsével 7 órakor haza-felé tartott. Utjuk az élénk forgalmu Csapó utca felé vezetett, amely ez alkalommal véletlenül néptelen volt. A társaság aig haladt pár lépést az utcán, mikor egy ház kapuja alól három kö-zös huszár állott előjük és a két férfit végig-kardlapozva, a megrémült asszonyt ölbe kapták és egy mellékcucában eltűntek vele. A férfiak segítségért kiáltottak, rendőrök, emberek kerül-tek előre, a nőrabló huszárok után siettek, de nem találak rájuk. Az ezredparancsnokság is tudomást vett a dologról, a rendőrség 1 együtt keresést a rabló huszárokat, kik éjjel egy óra-kor tértek haza. A huszárokat, kik között egy szakaszvezető is van, letartóztatták. Az elrabolt nő súlyos betegen fekszik lakásán. Az eset nagy izgalmat keltett a városban.

— **A rejtély megfejtése.** A budapesti Fehér hattyu-szállodában történt rejtélyes ügyben a rendőrség már kiderítette az igaz tényállást és ismeri a benne szereplő egyéneket. A titokzatos urinő egy *nagyváradi előkelő tisztviselőnek a fe-lésége*. A szép fiatal asszonynak másfél évvel ezeiőt egy ügyvédjelölt elcsavarta a fejét és meg-szóktette. Az asszony a kalandról visszatérve Kecskemétre utazott családjához és a mikor anyá-nak érezte magát, egy ráckevei „tudós asszony-nál” maradt gyermeke születéséig. Férjével, a ki másfél év óta nem látta, időközben ki akart békülni s mivel erre volt is alapos reménye, ér-dekében állott gyermekét eltitkolni. Ezért ren-dezte az ügyvédjelölttel együtt a Fehér hattyu-beli „esetet”, úgy gondolván, hogy majd kívü-lők senki sem tud a gyermekről.

— **Köszönetnyilvánítás.** Keller Gyula ur 2 koronát és Schlesinger S. Albert ur egy társaságban gyűjtött 2 kor. 54 fillért az aradi 1848—49-es hon-védegyet pénztár gyarapítására adományoztak. Fo-gadják a nemesszivű adakozók ez uton is az aradi honvédegyet halás köszönetét. Arad, 1904. febrsár 3. *May* Soma jegyző. *Simay* István egyleti elnök.

— **A bálozó hölgyek és férfiak nagy súlyt helyeznek a külső megjelenésre.** Ez nagyon természetes dolog, mert hisz az a mód, a hogy a báiban megjelenünk, részben elnönti a mu-latság sikerét is. A kinek tehát gondja van ar-

ra, hogy elegáns cikkeket szerezzen be és ami a fő: olcsón, az keresse fel *Porter Vilmos* Nagy Áruházát a Szabadság-téren. A cipőtől kezdve az ing, keztyű, legyező, parfüm, barisnya, ka-lap és álarcig minden, de minden szerezhető be ebben a híres és pompás áruházban. Azon-kivül minden vevő fénykép-bont is kap, és most ugyancsak érdemes fényképet nagyítani, mert a mely kép *Porter* műterméből kikerül, az művészi módon lett retusírozva.

— **Pályázatok, betöltendő állások.** Hézagpótló, áldásos célú vállalat az „Országos Általános Pálya-zati Hírlap”. Cselédeknek, munkásoknak van Magyar országon közvetítőjük, csak az értelmiségbeli állás-keresőknek nincsen. Ezen hiányt célszerűen, olcsón hozzáférhetően pótolja nevezett lap, mely *azonnal* hírt ad az országban megüresedett *összes* állásokról, ez által minden álláskereső egy helyen központosítva, könnyen áttekinthetően megtalálja megüresedett állá-sokat, melyekre gyorsan pályázhat, mi által már igen so-kan jutottak jó álláshoz. *Szolgálatot tesz az alkalmazást adóknak is, mert minden megüresedett állást ingyen közzé tesz.* Közlöttek a hivatalos pályázatok, árlejtések, szállítások is. Hetenkint meg-jelenve, minden számban számos állami, közigazga-tási, magántisztviselő, gazdasági, hivataliszolgai, pénz-ügyi, kereskedősegédi, könyvelői, üzletvezetői, or-vosi stb. állás van. Ingyen melléklete: „Házasulan-dók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Száma 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Buda-pest, Erzsébet-körút 19. Képviselők *fiókiadóhiva-talok* vezetésére, minden nagyobb vidéki városban keresetnek. 321

— **Díjmentes fürdő prospectusok kaphatók** Pöstyén fürdőről (téli és nyári kura) Aradon: G. Földes Kelemen gyógytáraban, Deák Ferenc-utca 11—12 sz.

— **Házassági célból ismerkedni legbiztosabban** lehet „Házasulandók Lapja” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van ne-hezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeret-séget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot ferfiaktól, különböző hozományu nők-től tartalmaz. Száma 40 fillért küldetik az „Or-szágos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett *öss-zses* állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest Erzsébet-körút 18. 326

— **Szoba illatok a legfinomabb minőségekben.** 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weiszna Aradon. 44

— **Az aradi takaré- és segély-egylet** mint szövetkezet Petőfi utca 1. sz. az 1904 ik év-ben a 23 ik évtársulatot nyitotta meg. Ki egy törzs-betétre hetenkint 50 fillért fizet, 6 év után 156 ko-ronát takarit meg magának és az üzlet eredményé-ből is megfelelő haszonban részesül. Az egylet tag-jainak olcsón hitelt nyújt. Beiratkozni lehet naponta: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig. Az aradi takaré- és segély-egylet, mint szövetkezet (Petőfi-u 1.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az Ujaradi Takarékpénztár közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 3.

Az *Ujaradi takarékpénztár* részvénytársaság vasárnap tartotta meg 34-ik rendes köz-gyűlését. Jelen voltak: Andor Mihály, Bernath György, Bakin Mihály, Barthe György, Borbu-ra Manó, Csalogovits Nándor, Dengl Ferenc, Elisei János, Einwag Lőrinc, Fock Antal, Fe-hér Ferenc, Frank András, Gangl Andor, Gam-mer Lipót, Hartmann Lőrinc, Hartmann Ádám, Hartmann Lipót, ifj. Har mann András, Herold Alajos, Herold Antal, Hesz Antal, dr. Hemmen János, Hesz József, Kovitz Béla, Klug Lőrinc, Klug Ferenc, Klug Miklós, Lambert Ferenc, Natter Márton, Pfeifer Péter, Philipp János, Pom-mersheim János, Petz Mihály, Prinz Fidél, Schäffer Béla, Smolensky Antal, Schork Már-ton, Teichert János, Wagner Nándor és Watz András.

Hartmann Lőrinc igazgató meleg szavak-ban üdvözlö a megjelenteket s jelzi egyúttal, hogy 60 részvényes 415 drb, részvényt 308 szavazattal letéteményezvén, a közgyűlés hatá-rozatképes és ennélfogva megnyitottnak nyil-vántja. Elnök kéri a gyűlést a napirend elő pontja értelmében, hogy annak vezetésére egy elnököt, a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyzőt

és annak hitelesítésére két részvényest válasz-szon. Elnöknek *Hartmann Lőrinc*, jegyzőnek dr. *Hemmen János* intézeti ügyész és hitelesi-től *Herold Antal* és *Hartmann Lipót* egyhan-gulag lettek megválasztva.

Elnök megköszönvén az iránta tanusított bizodalmat, felkéri a közgyűlési jegyzőt, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését és a mult évi eredmény felosztása tekintetében tett indítványát olvassa fel. Felolvasás után ugy a jelentést, mint a nyereség-felosztás iránti indítványt egyhangulag elfogadták és a fel-mentvényt megadták. Ezután *Princz Fidél* igaz-gató-tanító a maga, mint a jelenlevők nevében az igazgatóság, felügyelő bizottság nemkülön-ben a tisztviselőknak is elismerő szavakban köszönetét fejezte ki a sikeres és céltudatos működéssel elért eredményért. Kéri egyúttal, hogy ezen köszönet és elismerés a jegyzőkönyv-ben kifejezésre juttassék.

Elnök jelzi a közgyűlésnek, hogy az igaz-gatók, igazgatóság és felügyelő-bizottság három évi mandátuma lejárt és ezek megbízatásukat a közgyűlés rendelkezésére bocsájtják. Elnök felhívja a közgyűlést, hogy a megüresedett igaz-gatósági és felügyelő-bizottsági tisztségeket vá-lasztás útján töltsé be. *Princz Fidél* reflektálván előző nyilatkozatára úgy véli, hogy az összes jelenlevők óhaját tolmácsolja akkor, a midőn indítványozza, hogy a volt igazgatók, igazgató tanácsosok és felügyelő bizottság tagjait köz-felkiáltással újból válasszák meg. Indítványa egyhangulag elfogadtatott és az intézet volt in-tézői közfelkiáltással újból megválasztattak.

Elnök az igazgatók, igazgató tanács és fel-ügyelő bizottság nevében megköszöni az irán-tuk újból nyilvánult bizalmat és a napirend kimerítése folytán berekeszti a gyűlést. Az osz-talékok február 3 átol kezdve fizettetnek ki. Egész részvényre 30 kor., fél részvényre 15 kor.

Az aradi takaré- és segélyegylet közgyűlése.

Az aradi takaré- és segélyegylet mint szö-vetkezet, tegnap tarotta rendes évi közgyűlé-sét a Petőfi utcai hivatali helyiségében. A köz-gyűlésen *Reicher Károly* elnök-ölt, a kirövid meg-nyitó beszéd után a jegyzőkönyv vezetésével dr. Rng Géza jogtanács-ost, annak hitelesítésé-vel *Hacker Mór*, Nagy Árpád és Gorzó Antalt bizta meg. Ezután örömmel jelentette be, hogy az elmúlt év a szövetkezetre minden tekintet-ben keégítő volt. A tagok száma 198 taggal és 607 törzsbetéttel emelkedett; amiben nagy érd-me van az igazgatóság és lelkes tisztviselői kar odaadó munkálkodásának. *Lacray Gyula* ügyvezető olvasta fel ezután az igazgató választ-mány és felügyelő-bizottság jelentéseit. E sze-rint a szövetkezetnek a lefolyt évben 2 056,221 korona 72 fillér összforgalma volt az előző évi 1.782,662 korona 07 fillérrel szemben. Pénztár álladéka 1903. december 31-én 30 976 korona 90 fillér. A tagok száma 996 volt, 3157 törzsbetét-tel. A f-lszámlolás alá kerülő XVII. évtársulat rendelkezésre álló tartalék alapja az ezen év nyereségéből javasolt dotációval együtt 6982 ko-rona 24 fillért tesz ki. Az igazgatóság törzsbe-t tékelt 18 korona osztalék fizetését hozza javas-lalba. A közgyűlés a felolvasott jelentéseket tu-domásul ve zli, a felmentést megadja *Hacker Mór* indítványára az igazgató, elnök, igazgató választmány és a tisztviselőikarnak pedig jegyzőkönyvi köszönetét fej-zte ki az elmúlt évben kifejtett tevé-enys góké. Ugyancsak jegyző-könyvi köszönet fejezte ki a közgyűlés *Tram-mer Antal*, a f-lszámlóbizottság elnöke, *Steig-erwald Alajos*, Szianity Mátyás, Szeberényi Gyula és *Savil-its Miklós* bizottsági tagoknak munkás-águkért és egyszerűen nd a felszámolás alá kerülő XVII. évtársulati teendőinek elvég-zésével meg-za. Az igazgatóvá asztmány tisz-segéről év-ö ben leköszönt *W-l-er Alajos* és dr. *Steinzer Pál* h-l ére a közgyűlés *Sugár Józse-fet* és *Sziji Pál* választotta.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 3.

Delitőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkedv javult. Nyugodt irányzat mell tt 36,000 métermáza került fogal-lomba, változatlan árákon. Egyéb gabonanemek változat-lanok. Időjárás de ült.

Estitőzsde. Berlin 1, Páris 5 magasabb.

Zárlat 12 órákor:

Buza áprilisra	7.84—7.85
Buza októberre	7.65—7.66
Rozs áprilisra	6.65—6.66
Rozs októberre	6.48—6.49
Zab áprilisra	5.49—5.50
Zab októberre	5.50—5.51
Tengeri májusra	5.31—5.32
Tengeri júliusra	5.41—5.42
Repce augusztusra	11.30—11.40

Zárlat 5 órákor:

Buza áprilisra	7.85—7.86
Buza októberre	7.66—7.67
Rozs áprilisra	6.56—6.57
Rozs októberre	6.50—6.51
Zab áprilisra	5.50—5.51
Zab októberre	5.29—5.30
Tengeri májusra	5.29—5.30
Tengeri júliusra	5.41—5.42
Repce augusztusra	11.30—11.40

Zárul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	670.50
Magyar hitelrészvény	787.50
Leszámlatolóbank részvény	461.—
Rima-Murányi vasmű részvény	481.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	670.50
Közuti vasút	549.50
Városi villamos vasút részvény	327.50

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Chelnoky Viktor.

(59)

(Folytatás.)

Mikor Pamfilio mester végigmondta a meséjét, donna Micaela odament hozzá s kérte, hogy legyen segítségére. S Pamfilionak nehézsége elutasítani Micaelát, mert a környéke ugye bele volt írva a szemébe. De donna Concetta a férje segítségére sietett.

— Pamfilio — szolt, — mond el donna Micaelának a gonosz Guglielmo történetét.

S Pamfilio mester elmondta.
— On tudja, donna Micaela — szolt — hogy Sziciliában élt egyszer egy király, akit Gonosz Guglielmonak hívtak. Olyan kapzsi volt hogy alattvalóitól elszedett minden pénzt. Megparancsolta, hogy mindenki, akinek aranypénze van, adja oda neki. S olyan szigorú és kegyetlen volt, hogy engedelmeskedni kellett.

Ez a Gonosz Guglielmo, tudja donna Micaela, egyszer tudni akarta volna, hogy nem rejteget-e valaki aranypénzt a házában. S ezért elküldte egyik szolgáját egy szép lóval a palermói kórzóra. S az ember eladásra kínálta a lovat és hangosan kiabált:

— Egy aranyt eladó! Egy aranyért!

De senki se tudta megvenni a lovat.

Pedig nagyon szép paripa volt s egy palermói fiatal ur, Montefiascone hercege egészen el volt ragadtatva tőle.

— Nem leszek örömem többé a földön, ha meg nem vehetem ezt a lovat — szolt az udvarmesterének.

— Herceg ur, — felelt az udvarmester — megmondhatom önnek, hogy hol találhat aranypénzt. Mikor az ön urapja meghalt s elvitték a kapucinusok kriptájába, régi szokás szerint egy aranypénzt tettem a szájába. Ezt elveheti onnan, signor!

Mert tudnia kell, donna Micaela, hogy Palermóban nem a földbe temetik a halottakat. A kapucinusok kolostorába viszik s a barátok felaggatják őket a kriptájukban. Ah mennyien függnek ott lenni! Annyi selyemruhás ezüstös hölgy, annyi nagy ur, érdemrenddel a kabátján, annyi pap díszruhával a csontvázában, fufulával a koponyáján.

A fiatal herceg követta a tanácsot Elment a kapucinusok kolostorába, kivette apja szájából az aranyt s megvette rajta a lovat.

De on tudja ugye, hogy a király csak azért küldte ki szolgáját a ló al, hogy meg tudja, van-e valakinek még aranypénze. S ezért a herceget odavitték a király elé.

— Hogy lehet, hogy neked még van aranypénzed? — kérdezte Gonosz Guglielmo.

— Sir, nem az enyém volt, hanem az apámé. S elmondta: hol vette a pénz.

— Igaz, szolt a király. — Elfeleltem, hogy a halottaknak még van pénze.

S elküldte szolgáit a kapucinusokhoz s ősz-

szeszedette velük mind a pénzt, ami a halottak szájában volt.

... Az öreg Pamfilio mester itt befejezte elbeszélését. S ekkor donna Concetta haragtól vihogó szemekkel fordult donna Micaela felé:

— On is a lovat árulja most!

— En... én?

— On, ön, donna Micaela! Mit fog szólni a kormány? Vasutat építenek Diamanteban? Tehát még gazdagok az emberek! S fel fogják emelni adónkat. S Isten tudja, hogy már most sem tudjuk megfizetni az adót, melyet követelnek rajtunk. Nem tudnánk kifizetni akkor sem, ha emmennék az őselink szájából szedni ki a garast.

Donna Micaela meg akarta nyugtatni, de Concetta folytatta:

— Önt azért küldték ki, hogy megtudja van-e még pénzünk. On a gazdagok kéme. Összejátszik a kormánnyal. A római piócák vesztegették meg!

Donna Micaela elfordult az asszonytól.

— Azért jöttem, hogy önrel beszéljek, Pamfilio mester, — szolt az öreg mesemondóhoz.

— De én vagyok az, aki felelni fogok önnek, — kiáltotta donna Concetta. — Mert ez kellemetlen dolog s az ilyeneket én szoktam magamra venni. Tudom én, donna Micaela, hogy mi a kötelessége egy nagy ember feleségének!

Donna Concetta elnémult, mert az a finom hölgy olyan szemekkel nézett rá, amelyekből annyi irigy vágyakozás csillant ki, hogy szinte megesett a szíve rajta. Ah, Istenem, bízz az már úgy van! Nagy a különbség don Ferrante és Pamfilio mester között.

(Folytatás következik.)

NAPIREND.

Február 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Veronika szűz — Protestáns naptár: Veronika szűz. — Görög-keleti naptár (január 22.): Timót. — A nap két 7 óra 9 perccor, nyugszik 4 óra 46 perccor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklumzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, elvélve esapadék.

Február 4. A nagy-butyini takaréks- és előlegezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órákor.

NYILTÉR.*

Limbeck János

első magy. kir. szab. ércokporsó-pyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Avarfy Ferencné szül. Dallos Clementin és férje Avarfy Ferenc ügyvéd, gyermekeik Avarfy Elek, Avarfy Irénke férj. R. Burian Mihályné és férje R. Burian Mihály cs. és kir. 8 ik. Hadik-huszárezredbeli főhadnagy, továbbá özv. Szécsényi Szécs Farkasné szül. Kaizler Antónia, özv. Thaller Jánosné szül. Kaizler Etelka, az elhunyt testvérei, maguk, valamint számos rokonaik nevében is mely fájdalommal tudatják, a szeretett felejtethetetlen jó anya, anyós, nagynya és testvérük

DALLOS ELEKNÉ
született KAIZLER AMÁLIA,

m. kir. honvéd alezredes özvegyének,

folyó évi február hó 2-án reggeli 3 órákor, rövid szenvedés után, életének 75-ik évében történt gyászos elhunytát.

A felejtethetetlen drága halott földi maradványai f. é. február hó 4-én, d. u. 3 órákor fognak rom. kath. szertartás szerint Eötvös-utca 5. szám alatti gyászházban beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise áldozat február hó 5-én, d. e. 8 órákor fog a főt Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1904. február hó 2-án.

Áldás és béke lengjen hamvai felett!

Aradi Mérnök és Építész Egylet.

Meghívó

az „Aradi Mérnök és Építész Egylet“

folyó évi

rendes közgyűlésére,

mely folyó évi március hó 6-án délután 4 órákor fog az egylet nagytermében megtartatni.

A közgyűlés napirendjére kitűzött tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárnoki jelentés.
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1904. évi költségvetés bemutatása.
6. Választások (18 választmányi, 3 számvizsgáló és 9 műszaki bizottsági tag választása.)
7. Indítványok.*

Aradon, 1904. évi február hó 3.

Hegedüs László,
elnök.

* Az alapszabályok 25. §-ának f.) pontja értelmében, minden fontosabb javaslat, vagy indítvány 8 nappal a közgyűlés előtt írásban az elnöknek bejelentendő.

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

111

légszesz pirszenet (coks,)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközölése és hazaszállítása végett

fél napi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszenénél
500 klg. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.

Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.

Csomagolás faszen 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Nemzeti színház.

Bérlet 122. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1904. évi február hó 4-én:

A csodagyermek.

Francia bohózat 3 felvonásban. Írták: Gavault és Charvay. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Moulurey Elise Gazdi A.	Lansquenet	Győre Alajos.
Durieux	Bónis Lajos.	Bekés Gyula.
Paradeux	Simon Jenő.	Póti Frida.
Berthe, neje	Almásy Lola.	Ligeti V.
Croche	Marházi M.	Iren, nőszabó
Laugrumenné	Aranyosi J.	Babitszte
		Németh J.
		Juhai József.

Kezdete este 7 órákor.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Alapítatott 1890.

Alapítatott 1890.

Minden fájdalom nélkül biztos hashajtó
szer az**ALVO tabletta.**

Az „Alvo” az egyedüli biztos szer, melynek használatával rendszeresített állandó székletétel idéztetik elő. Mint gyomor-erősítő és gyomortisztító nélkülözhetlenné válik.

Kiváló tulajdonsága, hogy puha, a mi által nemcsak hogy a gyomorban könnyen és gyorsan feloldódik, hanem a kívánt hatás is sokkal gyorsabban következik be, mint ehhez hasonló készítményeknél.

Ize rendkívül kellemes és édes, gyermekek nagy előszeretettel veszik.

Minden doboz használati utasítással van ellátva.

Egy doboz ára 90 fillér.

Figyelmeztetés: Alvo tablettáink törvényesen védve vannak. — Utánzók szigorúan büntetettek.

Kapható az egyedüli készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban az „Isteni Gondviseléshez”

ARAD, Andrassy-tér 22, a megyeházzal szemben.

Van szerencsém a n. érdemű közönséget arról értesíteni, hogy eredeti csomagolásban oly

Csukamájolajat

hozok forgalomba, mely egy új eljárás szerint lévritkított térben lesz a frissen fogott csukák májából, az erre a célra berendezett hajókban előállítva.

csukamájolaj

nagyban különbözik az árubelítől, világos-sárga és a lehetőség szagtalan.

JAVALVA: Tüdő, mell és gégebetegségek, hörválykór (serophula) ellen, valamint gyenge egyének, különösen gyermekeknek, mint vértisztító és javító.

Ez a csukamájolaj könnyen reszorbeálható, ezért gyermekek és gyenge egyének igen jól tűrik, miért is orvosi autoritások mint a test súlyát gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.

Egy üveg ára 2 korona.

Lakások, beteg- valamint gyermekszobák levegőjének tisztítására ajánlok

ozón fenyő illato

E fenyő illatból pár cseppet forró vízzel telt edénybe öntünk, mi által a levegő üde físsé lesz, akár csak a fenyves erdőké.

Egy adag 1 korona.

Szoba illatok: Rózsa, Rezeda, Orgona, Heliotrop, Viola, Gyöngyvirág.

Papier de Armenie

pompás és csodás illatu füstölő papír egy adag 40 fillér. — Illatszerek nagy választékban.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszerész és vegyészeti laboratóriuma Aradon.

Telefon 111. szám.

121

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

322—1904 pm.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, miszerint a m. kir. földművelésügyi miniszternek 105921—1903. szám alatt kiadott rendlete szerint, eleven hasznos vadakat, valamint hasznos vadak tojásait külföldre csakis földművelésügyi miniszteri engedéllyel s az annak alapján általam kiállított igazolvánnyal szabad szállítani. Az ellen vétők kihágást követnek el s szigorúan büntetettek.

Arad, 1904. évi január hó 21-én.

Institúris, s. k.
polgármester.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

315—1904. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál egy 720 korona évi fizetéssel és természetbeni ruhajárándósággal javadalmazott és folyó évi február hó 20 tól kezdve betöltendő hivatali szolgálai állásra pályázatot hirdetek.

Az 1873. évi II. törvénycikkben előírt altiszti igazolvánnyal ellátott pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesteréhez 1904. évi február 15-ig bezárólag benyújtandók.

Arad, 1904. évi február hó 1-én.

Institúris Kálmán, s. k.
polgármester.**Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár**

részvénytársaság

XIV-ik rendes közgyűlését

1904. évi február hó 21-én d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Egy választmányi tag választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

383

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fióktételeinél Makón és Pécskán még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1904. január 30-án.

Az Arad csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

A téli időnyre raktáron van legfinomabb

Jamaica Rum

üvege 60 fillér, 1 kor. 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közép csomag 60 fillér, 1/8 kiló díszes bádog dobozban 3 korona.

Kitűnő francia illatszerekExtrait Ideal,
Extrait Vigne fleurie,Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Crab Apple Blossom

üvege 4 korona.

Extrait Tréfle du Japon,

Extrait Crab Apple,

üvege 3 korona.

Extrait Violette imperieur.

Eau de Cologne Russe.

üvege 2 kor 50 fill.

üvege 6 korona.

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás gyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

152

APRÓ HIRDETESEK.**Gazda**

vagy gazdatiszti állást keresek. Ajánlatokat „Gazda” cím alatt a kiadóhivatal közvetíti. 285.

Egy 26 év óta fenálló

jó hírnek örvendő cipészüzlet, más vállalat miatt, eladó. Tudakozódni lehet Heim Domokos-utca 2. sz. 364

Nagy üzleti helyiség

Szabadság-tér 17. sz. alatt f. évi május 1-től kiadó. 363

Bérbeadandó lakás.

Aradon, a József főherceg utcái 17. sz. a. fekvő Matavovszky-házban egy 6 szoba és mellékhelyiségekből álló utcai lakás, f. évi május hó 1-étől kezdve bérbeadandó. — Bérbeadja: Szathmáry Gyula ügyvéd, hagyatéki gondnok Aradon, Boros Béni tér 10. sz. a. 379

Egy teljesen jó karban levő két lőerejű

Gáz-motor,

amely most is üzemben van, méltányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Woltzer János toll.

Nikkelozott acélból.

Kapható: Ingus L. és Fiaival. Telefon 507.

Ujonan épült ház,

kényelmes uri lakással, fürdőszobával, kerttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 378

Egy jömenetű

divatárú üzlethez társ kerestetik egy pár ezer forint betéttel. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 387

Brassay Testvéreknel,

Forray-utca, üzlet-felosztás miatt, fűzők igen olcsón kaphatók. 389

A radnai-ut 3. szám

alatt levő korcsma és bolti helyiség, istálló és lakással május hó elsejétől kiadó. Esetleg előbb is átvehető. Bővebben értekezni lehet Walder S. és Fia és Urmánczy János urak fűrészgári irodájában. 389

Csendes társat

keresek 2000 forint tőkével, 300 forint évi haszon és a tőke biztosítatik. — Cím a kiadóhivatalban. 386

2-3 szobás

I. emeleti utcai lakás, fürdőszoba és vízvezetékkel, kényelmes berendezéssel május 1-től kiadó Teleky-utca 24. sz. 390

Lakás.

Kossuth utca 52. sz. a. 4 szoba, alkov, sat. álló lakás május hó 1-től kiadó. Értekezhetni Barkó Ferencz vágóhídi igazgatójánál telefon utján (Közbizághid.) 393

Narancs és citrom**ajánlat!**

1 láda 300 db narancs ára 8.— K.
1 „ 200 „ „ 7.50 „
1 „ 360 „ „ 7.50 „
1 „ 160 „ „ 9.— „
1 „ — citrom „ 8.— „

Vidéki megrendelés azonnal elintéztetik.

Tisztelettel 370

Zelekuntyán György

déligyümölcs kereskedő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz.

Igaz Sándor

műorás és ékszerész

Aradon, Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok.

Raktáron tart

mindennemű órákat és izléses ékszereket.

Törött aranyat és ezüstöt napi áron készpénzért vásárol vagy új tárgyakra átcserelem.

Órákat és ékszereket jól és olcsón javítani elfogad.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 92

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.**Meghívás**

az „Aradi Első Takarékpénztár”

részvényeseinek

vasárnap, 1904. évi február hó 21-én délelőtt 10 órakor

az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 28. §-a értelmében.
2. Határozathozatal a részvénytőke és tartalékalap felemelése és az igazgatóságnak erre vonatkozó megbízatása tárgyában.
3. Az alapszabályok 9., 11., 12., 17., 19., 22., 23., 24., 29., 44., 48., 54., 55., 60., 64., 72., 76., 107. és 108. §§-ainak, valamint a nyugdíj szabályzat 1. és 3. §§-ainak módosítása.

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. cz. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásaikat 1904. évi február hó 20-ig az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letétmentényezni sziveskedjenek.

Aradon, 1904. évi január hó 28-án.